

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

HEYDƏR ƏLİYEV:

"Ordu ölkəmizin, millətimizin, dövlətimizin, müstəqilliyimizin dayəğıdır"

3

№ 035 (6718) 24 fevral
2023-cü il. Qiyməti 60 qəpik

Münxen görüşü: Azərbaycanın mövqeyi qəti və aydındır

2

Prezident İlham Əliyev:
"Biz real dünyada yaşayırıq və bölgəmizdə gedən proseslər, əlbəttə ki, yeni yanaşmaları tələb edir"

Dünyaların nüvə savaşı

12

Rusiyanın ABŞ-la əsas ikitərəfli müqavilədə iştirakının dayandırılması nə deməkdir

16

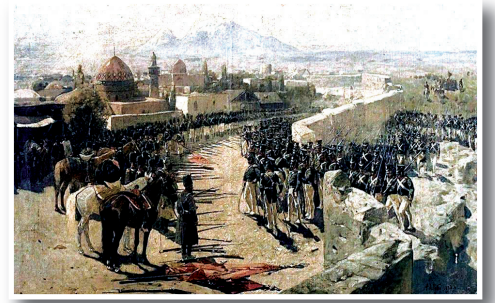
DIQQƏT:
Xaricdə alınan diplomlar yalnız bu halda tanınacaq!

Erməni xisləti: Tovuz və Sədərək

6

Tarixi həqiqəti bərpa etmək haqqımızdır!

8

CNN-dən dəhşətli faktlar: Tehran rejiminin vəhşilikləri

CNN reached out to Iranian authorities for comment on our findings and has not received a response.

10

Eyni ailədə böyüyən uşaqlar arasında tərbiyə fərqi nədən irəli gəlir?

16

A lmaniyanın Münxen şəhərində keçirilən Beynəlxalq Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dünyanın nüfuzlu ölkələrinin siyasi, hərbi və iqtisadi sahələrinin liderləri ilə görüşləri Azərbaycanın milli maraqlarının təmin olunmasına hesablanmışdı. Prezident İlham Əliyevin səfər çərçivəsində keçirdiyi görüşlər, müzakirələr isə dövlətimizin xarici siyasət kursunun çoxşaxəli əlaqələrinin nəticəsidir. Bu Münxen görüşləri Azərbaycanın diplomatik meydanda növbəti siyasi qələbəsidir. Müstəqil xarici siyasətə malik olan bir ölkənin lideri olaraq Azərbaycan Prezidenti Münxendə təcürübəyə əsaslanan peşəkar və qətiyyətli siyasi məharətini bir daha nümayiş etdirdi. Əlbəttə ki, Cənab İlham Əliyevin bu konfransa dəvəti və iştirakı Azərbaycanın sülh tərəfdarı olduğunun təzahürüdür. Prezident İlham Əliyev Münxendə "Dağları aşmaq? Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin qurulması" mövzusunda plenar iclasdan sonra Azərbaycan televiziyaya kanallarına müsahibəsində ikinci Qarabağ müharibəsindən sonra bölgəmizdə vəziyyətin tamamilə dəyişdiyini bildirərək yeni reallıqların ortaya çıxdığını diqqətə çatdırıb: "Biz hazır olmalıyıq ki, bu reallıqlarda öz mövqeyimizi daha da gücləndirək. Bugünkü panel müzakirəsi bir daha onu göstərdi ki, bəziləri bu reallıqlarla bə-

Münxen görüşü: Azərbaycanın mövqeyi qəti və aydındır

Prezident İlham Əliyev: "Biz real dünyada yaşayırıq və bölgəmizdə gedən proseslər, əlbəttə ki, yeni yanaşmaları tələb edir"

rişmaq istəməzlər, amma məcbur olub barışacaqlar. Çünki biz real dünyada yaşayırıq və bölgəmizdə gedən proseslər, əlbəttə ki, yeni yanaşmaları tələb edir".

"DAXİLİ İŞLƏRİMİZƏ KƏNAR QÜVVƏLƏRİN QARIŞMASINA HEÇ VAXT İMKAN VERMƏMİŞİK VƏ İMKAN VERMƏYƏCƏYİK"

"Azərbaycanın mövqeyinə gəldikdə, bizim mövqeyimiz birmənalı və açıqdır", - deyərək bildirdi Cənab Prezident Azərbaycanın mövqeyini qapalı görüşlərdə də, rəsmi açıqlamalarda da ifadə etdiyini vurğulayıb: "Bu gün Dövlət katibi Blinkenin təşəbbüsü ilə keçirilmiş tədbirdə də ifadə etmişəm, biz haqqın, əda-

lətin tərəfdarıyıq. Daxili işlərimizə kənar qüvvələrin qarışmasına heç vaxt imkan verməmişik və imkan verməyəcəyik. Qarabağ Azərbaycandır! Bunu mən müharibədən əvvəl demişəm. Bu gün bunu təkcə mən yox, bütün dünya nəinki deyir və görür". Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin hazırkı və gələcək vəziyyətinə də aydınlıq gətirən Cənab Prezident Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşmasında mövqeyimizin tamamilə məntiqli olduğunu diqqətə çatdırıb. "Biz istəyirik ki, bu normallaşma tezliklə baş versin, o ədavət dövrü arxada qalsın. Əgər Ermənistan tərəfi özündə iradə və güc taparsa, əminəm ki, yaxın zamanlarda buna nail olmaq mümkün olacaqdır". Ermənistanın baş naziri tərəfindən yenə qeyri-obyektiv fikirlər səsləndirilməsi onun yenə də öz amplualarında qaldığını bir daha təsdiqləyir. Azərbaycanın isə mövqeyi birmənalıdır: "Biz nəyi deyiriksə, birincisi, həqiqətə əsaslanırıq. İkincisi, mövqeyimizi açıq bildiririk.

Beynəlxalq tərəfdaşlar da bilirlər ki, biz nə istəyirik", deyən dövlətimizin başçısı onu da bildirib ki, biz imkan verə bilmərik ki, Qarabağ məsələsi hər hansı bir formada Azərbaycanla Ermənistan arasında imzalanacaq sənədə daxil edilsin: "Bunu mən bu gün cənab Blinkenin iştirakı ilə keçirilmiş görüşdə də bildirmişəm. Biz istəyirik ki, sər-

hədlərimiz tarixi xəritələr əsasında delimitasiya olunsun. Bunun da tarixi məntiqi var. Biz istəyirik ki, Ermənistan bizə qarşı ərazi iddialarından əl çəksin və normallaşma olsun. Ermənistan nə istəyir? Biz bunu başa düşə bilmirik. Gah deyirlər ki, onlar Laçın-Xankəndi yolunda baş verən hadisələrə ümumiyyətlə heç bir münasibət bildirməyəcəklər, bu, onlara aid məsələ deyil. Gah deyirlər ki, onlar dırnaqarası "Dağlıq Qarabağ problemi" ilə məşğul olmaq istəyirlər. Ona görə onlar özləri üçün bunu müəyyən etməlidirlər və düzgün tələffüz etməlidirlər, xarici tərəfdaşlara da öz mövqeyini, - əgər o mövqə varsa, - çatdırmalıdırlar". Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh sazişinin imzalanması, bunun üçün lazım olan şərtlərin mövcudluğu diqqət

mərkəzindədir. Qeyd edək ki, Münxen Konfransı Ermənistanın sülh müqaviləsindən yayınmasının işfəsə baxımdan diqqəti çəkir. Dünya birliyi bir daha Prezident İlham Əliyevin simasında Azərbaycanın bölgədə sülh və əməkdaşlıq təminatçısı olduğuna əmin oldu.

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin strukturuna daxil olan regional mədəniyyət idarələrinin yenidən təşkili və "Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin strukturunun təkmilləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 29 mart tarixli 1932 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə Sərəncam imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Dövlət peşə təhsili müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış müəllimlərin, o cümlədən gənclərin çağırışa qədərki hazırlıq və fiziki tərbiyə rəhbərlərinin, idarəetmə və təlim fəaliyyəti ilə məşğul olan işçilərin əməkhaqlarının artırılması haqqında Sərəncam imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində çalışan, bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsi aparılmış müəllimlərin, həmin müəssisələrin direktor və direktor müavinlərinin, habelə gənclərin çağırışa qədərki hazırlıq rəhbərlərinin əməkhaqlarının artırılması haqqında Sərəncam imzalayıb.

"AZƏRBAYCANIN ƏDALƏTLİ MÖVQEYİ DƏ ANLAYIŞLA QƏBUL EDİLİR"

Cənab Prezidentə ünvanlanan suallar sırasında Avropa İttifaqının nümayəndələri ilə görüşerkən Fransanın qərəzli mövqeyi ilə bağlı hər hansı bir fikirin səsləndirilməsi yer alıb "Bu haqda mənim tərəfimdən nə isə demək bəlkə düzgün olmaz", - deyən Cənab Prezident bütün görüşlərdə bu məsələnin gündəlikdə olduğunu bildirib: "Hesab edirəm ki, Azərbaycanın ədalətli mövqeyi də anlayışla qəbul edilir". Bildiyimiz kimi, enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı panellər də keçirilib. Azərbaycanın son vaxtlar enerji təhlükəsizliyi təchizatı ilə bağlı irəli sürdüyü məsələlər, Bolqarıstanda, Rumıniyada imzalanmış müqavilələr, Avropanın enerji təhlükəsizliyi üçün bir çox işlər görən ölkə kimi böyük hörmətlə qarşılanıb. "Deyə bilərəm ki, bir çox görüşlərdə bizim Avropanın enerji təhlükəsizliyinə verdiyimiz töhfə qeyd olunur və mənə təşəkkürlər də çatdırılır. Burada həm Avropa, həm Azərbaycan ancaq qazanc əldə edə bilirlər və faktiki olaraq biz bunu edirik. Şübhəsiz ki, enerji diplomatiyamız nə qədər uğurlu olarsa, ölkəmizin maraqları bir o qədər də daha güclü şəkildə təmin ediləcək", - deyərək Prezident vurğulayıb. Müasir dünyada Cənubi Qafqazın aparıcı ölkəsi olan Azərbaycanın iştirakı və razılığı olmadan bölgədə heç bir ciddi layihələr həyata keçirilmir. Prezident İlham Əliyevin Münxendə keçirdiyi görüşlər bir daha deməyə əsas verir ki, bu Azərbaycanın diplomatik meydanda siyasi qələbəsidir.

Zümrüd BAYRAMOVA

Heydər Əliyev-100

Bəli, Azərbaycan Ordusu dövlətin dayağı, xalqın güvənc yeri və qürur mənbəyidir. Və güclü ordu ilə güclü dövlət anlayışı vəhdət təşkil edir. Çünki müstəqil dövlətin nüfuzu iqtisadi, siyasi və elmi potensialı ilə yanaşı, onun malik olduğu ordusunun qüdrəti ilə də ölçülür. Azərbaycanda milli ordu quruculuğu çox çətin, mürəkkəb və ziddiyyətli mərhələlərdən keçmişdir. Bu gün artıq dünya müasir hərbi sənətinə öz şərəfli imzasını atmış Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaranma tarixi bütün ömrünü xalqın xoşbəxt gələcəyi, azadlığı və müstəqilliyi uğrunda mübarizəyə həsr etmiş unudulmaz Heydər Əliyevin adı ilə sıx bağlıdır. Ümummilli liderimizin müxtəlif illərdə Vətən, xalq, ordu, Qarabağ haqqında söylədiyi fikirlər bu gün də öz ziya dolu işığıyla xalqımızı, ordumuzu şanlı qələbələrə doğru aparır. Bu gün artıq müstəqil Azərbaycanın peşəkar hərbi kadrlardan ibarət, güclü maddi-tekniki baza-ya, müasir texnika və silahlara malik olan nizami ordusu vardır. Bu, dövlətin və dövlətçiliyin əsas sütununu təşkil edən güclü ordunun formalaşdırılması və inkişafı ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Güclü siyasi iradəyə, yüksək sərkərdəlik məharətinə malik dahi şəxsiyyətin ölkəmizdə ilk dəfə siyasi hakimiyyətə gəldiyi 1969-cu ildən başlanan tarixi mərhələ həm də Azərbaycanın nizami ordusunun formalaşdırılması kimi əlamətdar olmuşdur. Təbii ki, Sovetlər Birliyi dövründə milli ordudan söz açmaq mümkün deyildi. O dövrdə azərbaycanlı gənclərin hərbi elminə marağının artırılması və bunun üçün real şəraitin yaradılması ulu öndərin gələcəyə hesablanmış uzaqqörən siyasətinin tərkib hissəsi idi. Ötən əsrin 70-ci illərində Cəmişid Naxçıvanski adına Hərbi Məktəbin yaradılması, bu mənada, mühüm əhəmiyyət daşımışdır. Bu gün Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri Cənubi Qafqaz regionunun ən güclü ordusuna malikdirsə, bunda ulu öndərin misilsiz xidmətləri dayanır. Məhz ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi birinci dövrdə ordu quruculuğuna böyük önəm verdi. Ulu Öndərin bu sahəyə payığı sayəsində 1971-ci ildə Cəmişid Naxçıvanski adına ixtisaslaşdırılmış hərbi məktəbin açılmasına, azərbaycanlı gənclərin Bakı Ali Birləşmiş Komandanlıq və Bakı Ali Hərbi Dənizçilik məktəblərinə, eləcə də SSRİ-nin digər hərbi məktəblərinə güzaştli şərtlərlə qəbul edilməsinə nail olundu. Bundan başqa, Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə gənclərimiz müxtəlif respublikalarda hərbi təhsil almış, ixtisaslı hərbi kadrlar kimi formalaşaraq, vətəne qayıtmışlar. Dahi liderin birbaşa şəxsi təşəbbüsü ilə o dövrdə hazırlanan hərbi kadrlar sonradan müstəqil Azərbaycanın qüdrətli milli ordusunun peşəkar komandan heyətini təşkil etmişdir.

"Biz bu gün böyük iftixar hissi ilə deyirik ki, Azərbaycan Respublikasının Milli Ordusu - respublikamızın milli təhlükəsizliyini, əhalimizin əmin-amanlığını və mühafizəsini təmin etmək üçün, ölkəmizin sərhədlərinin qorunması, ərazi bütövlüyünün, torpaqlarının müdafiə edilməsi üçün

publikasının təhlükəsizliyini və müdafiəsini təmin etmək kimi müqəddəs vəzifəni yerinə yetirən Milli Ordu bütün xalqın övlətidir və onun formalaşmasına, inkişafına müntəzəm qayğı və diqqət göstərmək hər bir dövlət təşkilatının, yerli orqanların, özəl qurumların, hər bir Azərbaycan vətəndaşının borcudur" sözləri hamı tərəfindən bir vəzifə kimi qəbul edilmişdi.

Bu gün 30 illik torpaq həsrətinə ulu öndər Heydər Əliyevin uğurlu ordu strategiyasının layiqli davamçısı Ali Baş Komandanımız, Prezident İlham Əliyev "Dəmir yumruq" siyasəti ilə Güclü Ordumuzun əsgər və zabitlərinin qəhrəmanlığı ilə 44 gün bəhs etdi ki, "Qarabağ Azərbaycandır!" dedik.

ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEV ORDU

HEYDƏR ƏLİYEV: "Ordu ölkəmizin, millətimizin, dövlətimizin, müstəqilliyimizin dayağıdır"

Azərbaycanın layiqli Silahlı Qüvvələri vardır",- deyən ümummilli liderimizin rəhbərliyi ilə qısa müddətdə ordunun qanunvericilik bazası yaradılmış, "Silahlı Qüvvələr haqqında", "Hərbi xidmət haqqında", "Hərbi qulluqçuların statusu haqqında" qanunlar qəbul edilmişdir.

XALQLA ORDUNUN BİRLİYİ HƏM XALQIN QÜDRƏTİNİ, HƏM DƏ ORDUNU DAHA DA QÜVVƏTLİ EDİR

Ulu öndər 1996-cı il fevralın 2-də Azərbaycan gənclərinin I forumundakı çıxışında ordu quruculuğu haqqında deyirdi: "Ordu mövzusu, ordunun yaranması, formalaşması bizim bütün həyatımızda əsas mövzulardan biri olmalıdır, gənclərin orduda xidmət etmək üçün tərbiiyəndirilməsi bizim əsas vəzifələrimizdən biri olmalıdır və bu vəzifələri biz ardıcıl surətdə həyata keçirməliyik... Xalqla ordunun birliyi həm xalqın qüdrətini, həm də ordunu daha da qüvvətli edir. Ona görə də qarşımızda duran əsas vəzifələrdən biri xalqla ordunun sağlam mənəvi birliyini təmin etməkdən ibarətdir".

Bəli, məhz ölkə daxilində 1994-cü ilin oktyabrında və 1995-ci ilin mart ayında qanunsuz dövlət çevrilişi cəhdlərinin qarşısının alınması ulu öndər Heydər Əliyevin söylədiyi kimi: "Xalqla ordunun birliyi həm xalqın qüdrətini, həm də ordunu daha da qüvvətli edir". Bəli, xalq-ordunun məqsədyönlü mövqeyi və fəaliyyəti bir daha sübut etdi ki, artıq Azərbaycan ordusu ayrı-ayrı siyasi qüvvələrin deyil, mənsub olduğu dövlətin və xalqın mənafeyini qoruyur, müdafiə edir. Məhz ulu öndər Heydər Əliyevin 1998-ci il yanvarın 16-da "Müstəqil dövlətimizin milli ordusuna ümum-xalq qayğısı və diqqətinin artırılması" mövzusunda keçirilən yığıncaqdakı nitqində dedi ki "Azərbaycan Res-

STRATEGİYASININ LAYIQLI DAVAMÇISI - ALI BAŞ KOMANDAN İLHAM ƏLİYEV

Bəli, 1993-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqın təkidlə tələbi ilə hakimiyyətə qayıdırdıqdan sonra ordu quruculuğu istiqamətində mühüm addımlar atıldı. 1994-cü ildə Ermənistan-Azərbaycan hərbi münaqişəsində atəşkəs haqda müqavilə imzalandıqdan sonra Azərbaycan Milli Ordusu üçün yeni inkişaf mərhələsi başladı. Bu uzaqqörən siyasət nəticəsində ordu ilə bərabər, dövlətimiz üçün də yeni bir eranın başlanğıcı oldu. II Qarabağ Müharibəsinin böyük zəfərinin təməl daşları da elə həmin dövrdə atıldı. Ulu öndər Heydər Əliyevin qurduğu müasir Azərbaycan Ordusu zəfər salnaməsinin müdafiəsi idi.

Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən 1993-cü ildə başlanılan ordu sahəsində aparılan islahatlar ötən 19 ildə Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməkdədir. Və məhz dünyanın ən güclü orduları sırasına da 50-ci yerdə olan Güclü, Qüdrətli ordumuz dünyaya Qalib ölkənin Qalib Ordusu olduğunu bir daha göstərdi. 30 il həsrətində olduğumuz "Qarabağ Azərbaycandır!"mıza 44 gün davam edən İkinci Qarabağ müharibəsindəki şanlı Zəfəri Ali Baş Komandan İlham Əliyevin həyata keçirdiyi ordu quruculuğu nəticəsində ordumuzun qüdrəti barədə söylənənlərin praktik təsdiqi oldu və bir daha göstərdi ki, Azərbaycan ordusu regionda ən güclü orduya malik ölkə statusuna malikdir. Dekabrın 10-da keçirilən Azərbaycan Ordusunun Zəfər Paradında Prezident, Ali Baş Komandan bununla bağlı demişdir: "Bu zəfər tarixi zəfərdir. Azərbaycan xalqı bu günü 30 ilə yaxın müddət ərzində gözləyirdi, 30 ilə yaxın müddət ərzində Ali Baş Komandanın əmrini gözləyirdi. Mən dəfələrlə Azərbaycan xalqına müraciət

edərkən deyirdim ki, biz daha güclü olmalıyıq və nəyi nə vaxt, necə etmək lazımdır, biz bilirik.

Həyat göstərdi ki, vaxtında addımlar atdıq, bütün gücümüzü səfərbər edərək bir dəmir yumruq yaradıb düşmənin başını əzdik. Müharibə dövründə mən deyirdim ki, bizim dəmir yumruğumuz həm birliyimizi, həm də gücümüzü təcəssüm etdirir. Bu dəmir yumruq düşmənin belini qırdı, düşmənin başını əzdi. Bu gün biz qəhrə-

Bəli, bu gün Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin Azərbaycan Respublikasının suverenliyi, ərazi bütövlüyünün bərpasına nail oldu. Böyük Öndər Heydər Əliyev demişdir: "İnanıram ki, mənim axıra çatdırma bilmədiyim tələpə məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əli-

man xalq kimi bu bayramı qeyd edirik. Azərbaycanın müzəffər Ordusu öz tarixi missiyasını yerinə yetirdi, Ermənistanı məğlub etdi".

Bu Qələbə həqiqətlərə də yeni işıq saldı. Belə ki, ordumuz döyüş meydanındakı əməliyyatları ilə dünyanın hərbi tarixində yeni nümunələr yaratdı. Bir çox ölkələr bu gün ordumuzun döyüş təcrübəsi ilə yaxından maraqlanmağa başlayıblar. Bununla da Silahlı Qüvvələrimizin kompleks inkişafı və modernləşdirilməsi ilə bağlı son 19 ildə İlham Əliyevin xüsusi diqqəti altında həyata keçirilən hərbi siyasətin səmərəliliyi döyüş meydanında təcəssümünü tapdı. Prezident İlham Əliyev: "Ordu quruculuğu sahəsində gördüyümüz işlər Azərbaycanı daha da gücləndirəcək və Ermənistanda baş qaldıran revanşist qüvvələrə cavab olacaq". Bəli, bu, bir real faktordur ki, güclü ordusu olan dövlət güclüdür. Və bu gün tarixi qəhrəmanlıq salnamələri ilə zəngin olan Azərbaycan xalqı 44 günlük Vətən müharibəsini də qalibyyətlə başa vuraraq zəngin irsinə yeni şərəfli səhifə yazdı. Bu müharibə xalqımızın milli həmrəyliyinə, öz haqqı uğrunda mübarizə aparmaq əzminin nümayişi oldu.

Və bir mərkəzdən idarə edilən, vahid komandanlığa tabe olan, müasir hərbi elminin tələblərinə cavab verən Azərbaycan Ordusu Ümummilli Lider Heydər Əliyevin başladığı və Prezident İlham Əliyevin uğurla davam etdirdiyi müdrik siyasət nəticəsində, gündən-günə daha da möhkəmlənir və döyüş qabiliyyətini artırır.

BU YOL - PREZİDENT, ALI BAŞ KOMANDANIMIZ QALIB LİDER İLHAM ƏLİYEV YOLUNUN DÖNMƏZ VƏ SARSILMAZ YOLUDUR

yev başa çatdırıla biləcək. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyə inə ümidlərlə bəsləyirəm".

Ümummilli lider Heydər Əliyevin müdrik, uzaqqörən və çevik daxili və xarici siyasətini özünün siyasi kursu elan etmiş, Heydər Əliyev idarəçilik məktəbinin layiqli davamçısı hesab edilən İlham Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyəti nəticəsində Ali Baş Komandanımız, Prezident İlham Əliyev cənablarının dediyi kimi: "Dərsini verdik. Öz bayrağımızı ucaldıq Şuşada və bütün başqa şəhər və rayonlarımızda. Hər kəs gücümüzü gördü. Hər kəs qüdrətimizi gördü, iradəmizi gördü. Bu dəmir yumruq onların belini qırdı, onların başını əzdi. Bu, birlik yumruğudur, bu, güc yumruğudur.

Bəli, Ruhun şad olsun Ulu Öndər, Qarabağ Azərbaycandır! Azərbaycan xalqının Qalib Lideri, Azərbaycan xalqının Prezidenti İlham Əliyev dəmir siyasətinin nəticəsində "Dağlıq Qarabağ" problemi yoxdur! Prezident İlham Əliyev bildirib ki, biz döyüş meydanında, siyasi müstəvidə Qələbə qazanmışıq və bu Qələbə ölkəmiz üçün yeni dövr açır. Bu dövr inkişaf, təhlükəsizlik, tərəqqi dövrü olacaqdır: "Bu dövrə bağlı müraciətlərimi yenə də hər bir Azərbaycan vətəndaşının arzuladığı sözlərlə yekunlaşdırmaq istəyirəm: Cəbrayıl bizimdir, Füzuli bizimdir, Zəngilan bizimdir, Qubadlı bizimdir, Ağdam bizimdir, Kəlbəcər bizimdir, Laçın bizimdir, Şuşa bizimdir, Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır! Eşq olsun Azərbaycan xalqına! Yaşasın Azərbaycan!".

Ona görə də Ulu Öndərin fiziki yoxluğu dövründə ölkəni, millətini düşünüb, müstəqilliyimizin əbədi olması uğrunda qətiyyətlə mübarizə apara biləcək yeganə Lider Prezident İlham Əliyev cənablarıdır. Bütün bunlar isə Heydər Əliyev uzaqqörənliyinin, Heydər Əliyev zəkasının və Heydər Əliyev nurunun bizə tərəf seçilən əbədi şölələridir!

RƏFIQƏ KAMALQIZI

Heydər Əliyev-100

Ölkəmizdə dövlət gənclər siyasətinin əsası ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub!

YAP Veteranlar Şurasının üzvlərinin gənclərlə növbəti görüşü keçirilib

“Heydər Əliyev ili” çərçivəsində fevralın 23-də Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Veteranlar Şurasının üzvlərinin gənclərlə növbəti görüşü keçirilib. Tədbirdə YAP-ın Nərimanov, Şuşa və Cəbrayıl rayon təşkilatlarının üzvü olan fəal gənclər iştirak ediblər.

Əvvəlcə ulu öndər Heydər Əliyevin və torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin, eləcə də qardaş Türkiyədə təbii fəlakət nəticəsində həlak olanların əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Nərimanov rayon təşkilatının sədri Samir Vəliyev 2023-cü ilin ölkəmizdə “Heydər Əliyev ili” elan olunması ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının silsilə tədbirlər keçirdiyini bildiri. Ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı qarşısında misilsiz xidmətlər göstərdiyini deyən S.Vəliyev dahi şəxsiyyətin ideyalarının gənc nəsle aşılmasının vacib olduğunu söyləyib. Onun fikrincə, Heydər Əliyev fenomeninin dövlətçilik tariximizdə müstəsna rolunun gənclər tərəfindən hərtərəfli öyrənilməsi çox önəmlidir.

Çıxış edən YAP Veteranlar Şurasının üzvü Əli Həsənov gənclərlə görüşlərin keçiril-

məsinin əhəmiyyətindən bəhs edib. Azərbaycanda dövlət gənclər siyasətinin əsasının ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulduğunu xatırladan Ə.Həsənov bildiri ki, gənclərimiz Ümummilli Liderimizin zəngin irsini dərinləndirən öyrənməlidir.

YAP Veteranlar Şurasının üzvü qeyd edib ki, Heydər Əliyev həm SSRİ dövründə, həm də müstəqillik illərində respublikamıza rəhbərlik etdiyi zaman müstəsna fəaliyyət göstərmiş, misilsiz işlər görüb. Ulu Öndər 1969-cu ilin iyul ayında Azərbaycanın rəhbəri seçildikdən sonra qısa müddət ərzində respublikamızı keçmiş ittifaq miqyasında ön sıralara çıxardı. Həmin dövrdə Azərbaycan hər bir sahədə böyük nailiyyətlərə imza atdı. Daha sonra ulu öndər Heydər Əliyev keçmiş SSRİ miqyasında yüksək vəzifəyə irəlilədi və onun nəzarətində olan hər bir sahədə tərəqqi baş verdi. 1993-cü ilin iyun ayında xalqın tələbi ilə hakimiyyətə qayıdan Heydər Əliyevin qətiyyətli siyasəti nəticəsində Azərbaycan inkişaf yoluna çıxdı.

Bu gün Prezident İlham Əliyevin Heydər Əliyev siyasətini uğurla davam etdirdiyini deyən Əli Həsənov bildiri ki, 44 günlük Vətən müharibəsində Ali Baş Komandanımızın

rəhbərliyi ilə torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi dövlətçilik tariximizin ən parlaq səhifəsidir.

Sonra çıxış edən YAP Veteranlar Şurasının üzvü Sudeyf İmamverdiyev bütün həyatını xalqın xoşbəxt gələcəyinə həsr etmiş Ulu Öndərin Vətən və xalq qarşısındakı misilsiz xidmətlərindən danışdı: “Azərbaycanda müstəqil dövlət təsisatlarının qurulması, beynəlxalq normalara söykənən demokratik, hüquqi dövlətin yaranması, milli, mənəvi və əxlaqi dəyərlərimizin qorunub saxlanması, bu dəyərlərin ümumbəşəri ideyalarla daha da zənginləşdirilməsi məhz ulu öndər Heydər Əliyevin xidmətləridir”.

Onun sözlərinə görə, 1990-cı illərin əvvəlində Azərbaycanın məhv olmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qaldığını gören 91 nəfər ziyalı Heydər Əliyevə müraciət edərək Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasını və ona rəhbərlik etməsini təklif etdi. Çünki xalqın ümidi məhz Heydər Əliyevə idi. Ulu Öndərin cavabı müsbət oldu, 1992-ci ilin noyabr ayında Yeni Azərbaycan Partiyası yaradıldı, 1993-cü ilin iyun ayında isə Ümummilli Lider hakimiyyətə qayıdaraq Azərbaycanı parçalanmaqdan xilas etdi. S.İmamverdiyev

deyib ki, Heydər Əliyevin yaratdığı müstəqil Azərbaycanı Prezident İlham Əliyev dünyada güclü və nüfuzlu dövlətə çevirib.

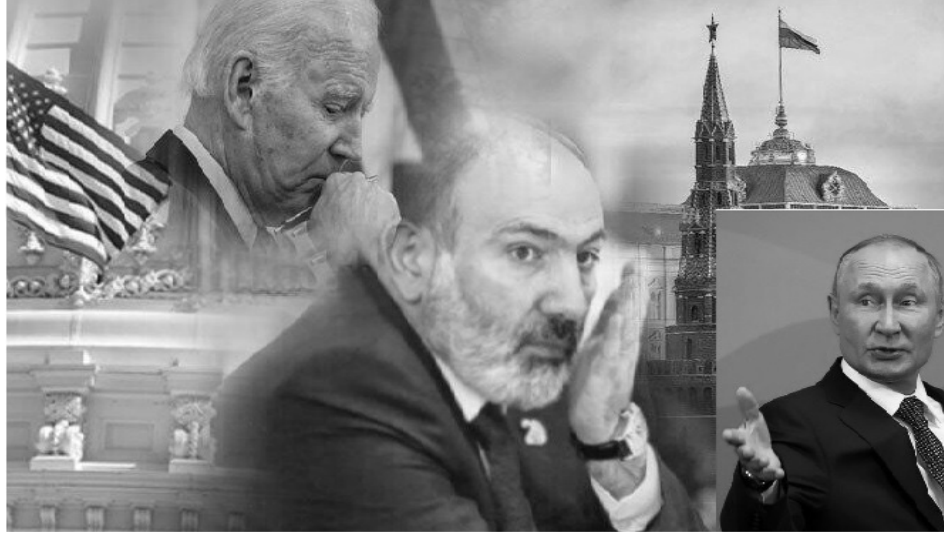
YAP Veteranlar Şurasının üzvü Ədalət Fərəcov isə çıxışında ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətinin bütün dövrlərində gənclərə göstərdiyi diqqət və qayğıdan bəhs edib. O qeyd edib ki, hələ sovetlər dövründə Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik edərkən 15 min nəfərə qədər gəncimizi keçmiş ittifaqın nüfuzlu ali məktəblərinə təhsil almağa göndərdi. Həmin gənclər təhsillərini başa vurduqdan sonra yüksək ixtisaslı mütəxəssislər kimi respublikamızın inkişafına öz töhfələrini verdilər. Eləcə də ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1971-ci ildə Bakıda C.Naxçıvanski adına hərbi lisey yaradıldı ki, bu da hərbi sahədə milli kadrların yetişməsinə mühüm rol oynadı. Bütün bunlar Azərbaycanın tərəqqisi üçün atılan addımlar idi. 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıması ilə Heydər Əliyevin Azərbaycanın müstəqilliyinin dənizini təmin etdiyini deyən Ə.Fərəcov bu gün Prezident İlham Əliyevin ölkəmizi daha da gücləndirdiyini vurğulayıb. Daha sonra gənclərin çoxsaylı sualları cavablandırılıb.

Ermənistan ictimaiyyəti elə hesab edir ki, Qərb bu ölkəyə kömək etməlidir və sanki bu köməyi etməyə nəinki borcludur, guya hətta özünün də ehtiyacı var. Erməni cəmiyyətində belə bir fikir formalaşdırmağa çalışırlar ki, guya Ermənistanın itirilməsi Qərb üçün bütün Cənubi Qafqazın itirilməsi deməkdir və bu baxımdan işğalçı bir ölkəyə kömək etmək guya Qərbin öz maraqları daxilindədir, amma bunun yanlışı olduğunu ermənilər arasında da düşünen, dərk edənlər var.

Bilirik ki, Nikol Paşinyanın inqilab adlandırıldığı, əslində isə dövlət çevrilişi olan prosesdən sonra Ermənistan iki qütb arasında qalıb. Erməni baş nazir ona hakimiyyəti hədiyyə edən Qərbin qarşısında buna görə özünü "borclu" hesab edir. Digər tərəfdən də başa düşür ki, onun və ölkəsinin Qərbə meyil etməsi hər zaman sığınmaqları, bundan sonra da sığınmaq arzusunda olduqları Rusiyanın heç xoşuna gəlmir. Daha dəqiq desək, başda elə baş nazirin özü olmaqla, ermənilər Qərblə Rusiya arasında seçim etmək məcburiyyətində qalıblar. Əslində, Qərb də Rusiya da artıq bu seçimi etməsini Ermənistandan çoxdandır ki, tələb edir. Ona görə ki, hər iki qütb işğalçı ölkənin dəyişkən mövqeli olduğunu bilir və istənilən anda birini digərinə satmağa da hazır olduqlarının fərqindədir. Gah xilas olmaq, ümumiyyətlə, mövcudluqlarını qorumaq, təhlükələrdən sığortalamaq məqsədi ilə rusların ayaqları altına sərilen, gah da Qərbin yolu ilə getməyi üstün hesab etdiyini açıq şəkildə bildiren ermənilərdən seçim edilməsi tələb olunur. Bu tələbi Qərb də edir, Rusiya da. Özü də bu dəfə Rusiya tələbi kəskin şəkildə irəli sürüb, çünki Avropa İttifaqı Missiyasının Ermənistanı yerləşməsinə görə Kreml məsləhətə artıq son dərəcə sərt yanaşmanın tam zamanı olduğunu qənaətindədir.

Ermənistanı ünvanlanan açıq-aşkar bəyanatlar məsələnin nə yerdə olduğunu bir daha göstərir. Bu bəyanatların sanki ultimatum şəklində olması da diqqəti cəlb edir. İndi ermənilər üçün təhlükə daha sürətlə yaxınlaşır. Nəinki Rusiya hakimiyyəti, hətta Belarusun prezidenti Aleksandr Lukaşenko belə şərti məhz sərt şəkildə ifadə edib. O, bəyan edib ki, KTMT-yə üzv ölkələr Ukraynadakı müharibə ilə bağlı bir mövqə tutmalıdırlar. Deməli, artıq Rusiya və bu ölkənin "nəzarəti altında" olan ölkələr belə Ermənistanı mövqesizliyinə görə qınayır. Daha dəqiq desək, gah Qərbə, gah da Rusiyaya tərəf gedən Ermənistanın bu mövqeyi, yaxud mövqesizliyi hər iki qütbü, xüsusən rusları boğaza yıqıb, tənqib gətirib. Belarusiya prezidentinin KTMT-nin baş katibi ilə söhbəti zamanı dedikləri də bunu təsdiq edir, çünki belə demək

Ermənistan üçün böyük TƏHLÜKƏ

mümkünsə, Aleksandr Lukaşenko elə rəsmi Moskvanın fikirlərini çatdırıb. "Əgər kimse fikirləşsə ki, Ukrayna ilə Rusiya arasındakı münasibət bizim münasibətimiz deyil, biz haradasa sakit, qarışmaz şəkildə oturacağıq, belə bir şey yoxdur. Bu olmayacaq... Vaxt gələcək, sözün əsl mənasında sabah, qərar vermək, müəyyən mövqə tutmaq lazım olacaq", deyər bildiren Lukaşenko bununla Ermənistan tərəfinə Kremlin ciddi mesajlarını çatdırır.

Görək bəs Ermənistan tərəfi nə düşünür və hansı qərar vermək niyyətindədir? Ümumiyyətlə, rəsmi İrəvanın qərar vermək, seçim etmək, yaxud bu vəziyyəti ciddiyyə almaq kimi bir niyyəti varmı? Məsələ burasındadır ki, belə bir niyyət nə ortada deyil, nə də heç görünmür. Görünən odur ki, bu işğalçı ölkənin hakimiyyəti də, müxalifəti də bir tərəfdən daxiləki parçalanmalarla məşğuldur, biri hakimiyyəti ələ keçirmək, digəri isə əldən verməmək üçün əlindən gələni də edir, əlindən gəlməyə görə də vəd verir. Digər tərəfdən də erənilərin bir qismi "revanşizm" deyər ortaya atılıb və Ali Baş Komandanın, cənab Prezident İlham Əliyevin siyasi iradəsi, qətiyyəri, eləcə də Azərbaycan Ordusunun şücaəti, xalqımızın birliyi, həmrəyliyi ilə işğaldan azad ediyimiz torpaqlarımızı yenidən işğal etmək, ələ keçirmək niyyəti ilə dəridən-qabıqdan çıxdığı da sirr deyil və bütün bunlar onu göstərir ki, ölkəsi-

nin taleyini, gələcəyini düşünen yoxdur. Deməli, Rusiyanın ən yaxın zamanda Ermənistanı dilemma qarşısında qoyacağı təklif edilə bilməz. Belə bir məqamda erməniləri hələ hansı sınaqlar, daha dəqiq desək, hansı təhlükə gözləyir, bunu özləri lap yaxşı bilirlər.

Ən güllünc məqam odur ki, düşünmədən, tərəddüd belə etmədən Rusiyaya Qərbə satanlar Moskvanın dəstəyini, yardımını gözləyirlər. Hansı əsasla, hansı məntiqlə, hansı haqla buna ümid edirlər? İstənilən anda yönünü, yolunu dəyişməyi çox yaxşı bacaranlar nəyə ümid edə bilərlər? Təbii ki, heç bir əsas olmadan ümid etmələri, sözün həqiqi mənasında axmaqlıqdan başqa bir şey sayılmır. Ona görə ki, xəyanətləri müqabilində Rusiyadan qəflətən zərbə almaq olmayan ağıllarına düşür. Elə bil anlamırlar ki, rusların onlardan hesab sormağa qalxacağını gözləmək əvəzinə yardımlarını, dəstəklərini gözləyirlər və bu absurdur.

Yenə də ermənilər elə hesab edirlər ki, elə KTMT özü də Ermənistanı müdafiə etməlidir. Amma niyə, nəyə görə? Bu suala cavab verən erməni hələlik ortaya çıxmayıb. Ona görə ki, hansısa ölkənin işğalçı bir dövlətin yanında hansı prinsiplər, yaxud hansı bəhanələrlə ola biləcəyi barədə bir söz deyər bilən yoxdur. Çünki belə bir əsas ola bilməz axı. İki il bundan qabaq, 44 günlük müharibə zamanı da Ermənistan tə-

rəfi KTMT-dən dəstək umdu və gözlədi. Hətta, bu dəstəyi acizənə şəkildə istədi də, baxmayaraq ki, baş nazir Nikol Paşinyan bunu təklif edirdi. "Ermənistan KTMT-dən yardım, dəstək istəməyib", deyən Paşinyanın sonra həmin təşkilatı onun ölkəsinə dəstək göstərməməkdə ittiham etməsi, günahlandırması bir qədər gülməli səslənir. Soruşmaq yerinə düşərdi ki, axı yardım, dəstək istəmədikləri təşkilatdan yardım almadıqlarına görə niyə narazıdırlar? Deməli, erməni baş nazirin dedikləri ağ yalan idi və indi bunun əvəzini hansısa yolla KTMT-dən çıxmaq istəmələri deyilənləri təsdiq edir.

Ermənistan artıq KTMT-dən çıxmağın vacibliyinə daxilə qərar da verib. Amma bir məsələ də bu ölkəni narahat edən məqam olaraq qalır ki, görəsən Qərb Ermənistanın təhlükəsizliyinə etibarlı təminat verirmi? İndi Rusiyaya da, KTMT-ni də guya "lazımsız" sayan ermənilər Ukraynanın vəziyyətindən xəbərdar deyillərmi? O həmin Qərb deyildimi Ukraynanı Rusiyaya qarşı qızışdırın və indi də bunun acısını ukraynalılar çəkmirmi? Doğrudur, Ukrayna öz suverenliyi, müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə aparır, amma bu mübarizənin siyasi yolla aparılması deyil, məhz aktiv müharibə fazasına keçməsi də Qərbin vədləri nəticəsində oldu. Dağılan Ukraynanın şəhərləri, həlak olan da həmin ölkənin vətəndaşlarıdır, itirməkdə olan Ukraynadır Qərb yox. Az qala bütün dünya Ukraynanın tərəfində olsa da, Rusiyaya qarşı sanksiyalar tətbiq edilərsə də, rəsmi Moskva bunlara məhəl qoymadan mübarizə aparır. Bu faktlar İrəvan üçün dərs olmadısa, deməli, Ermənistan üçün də böyük təhlükə gözləniləndir, çünki Qərb həmin ölkəni Ukrayna qədər dəstəkləməyəcək, baxmayaraq ki, ermənilər Ermənistanın itirilməsini Qərb üçün bütün Cənubi Qafqazın itirilməsi demək olduğu barədə əsas-sız fikirlər irəli sürürlər.

Ermənistanla, bu ölkənin hakimiyyəti ilə Kremlin hələ hansı planlarının olduğu və ya olacağı da kimsəyə belli deyil, amma hansısa planlar artıq sözsüz ki, var. Hədsizliyinə görə Nikol Paşinyanı Moskva heç vaxt bağışlamayacaq. Belə getsə, onun da cəzalandırılmasının tezliklə zamanı gələcək. Yanukoviçin, Saakaşvilinin başına gələnlər də məhz Nikol üçün dərs olmalı idi. O, Mixail Saakaşvilinin və Gürcüstanın halını görməli və dərk etməli idi ki, növbəti sırada onun özü və ölkəsidir. Ukrayna ilə müharibənin fonunda istədiyi uğuru hələ də qazana bilməyən Rusiya üçün Ermənistanı dərs vermək istəyinin baş qaldırmayacağı barədə bir söz demək olmaz. Əksinə, Ermənistanı hədəfə almaqda Rusiya tərəddüd belə etməz və Kreml Qərbə hansısa mesajı vermək naminə də olsa bu addımı atar. Bir sözlə, Ermənistan üçün böyük təhlükənin gözlənilməsi təklif edilə bilməz.

İnam Hacıyev

"Heydər Əliyev İli" ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatı tərəfindən hazırlanan və İdarə Heyətinin qərarı ilə təsdiq edilən Tədbirlər Planı çərçivəsində Ağdamda 23 fevral 2023-cü il tarixdə Ulu Öndərin zəngin dövlətçilik irsinin öyrənilməsi və ye-

Ağdamda "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində tədbir keçirilib

der Əliyev hər zaman fəxr edəcəyimiz, qürur hissi ilə xatırlayacağımız dahi şəxsiyyətdir.

Milli Məclisin deputatı Aqil Abbas bildirib ki, Azərbaycan xalqı bu gün Heydər Əliyevin qurucusu olduğu müstəqil Azərbaycan dövlətini inkişaf etdirmək, yeni-yeni uğurlar qazanmaq istiqamətində Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasətə hərtərəfli dəstək verməkdədir. Daha sonra partiya veteranı Hüseyn Kazımov, YAP-ın fəal üzvü Mətanət Misirxanova çıxışlarında vurğulayıblar ki, qazanılan bütün nailiyyətlərin əsasında Ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi dayanır.

Sonda YAP sıralarına yeni qəbul olunmuş bir qrup gəncə partiya üzvlük vəsiqələri təqdim olunub. Eyni zamanda, bir qrup partiya fəali rayonun ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak etdiyinə görə fəxri fərmanla təltif edilib.

ni nəsələ aşılanması məqsədilə tədbir keçirilib. Əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsi ziyarət olunub, önünə gül dəstələri qoyulub, Ulu Öndərin əziz xatirəsi dərin ehtiramla anılıb.

Tədbirdə Dövlət Himni səsləndirilib. Ulu öndər Heydər Əliyevin və

torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin, eləcə də qarşıda Türkiyədə təbii fəlakət nəticəsində həlak olanların əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Daha sonra Ümummilli Liderin heyat və fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx nü-

mayış olunub.

Tədbiri giriş sözü ilə açan YAP Ağdam rayon təşkilatının sədri Mansur Quliyev ulu öndər Heydər Əliyevin şərəfli ömür yolu, zəngin dövlətçilik irsi və çoxşaxəli fəaliyyəti haqqında ətraflı danışdı. O, Ümummilli Liderin müstəqil Azərbaycan dövlətinin tərəqqisi naminə həyata keçirdiyi müstəsna işlərdən bəhs edib.

Ağdam rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vaqif Həsənov bildirib ki, Ulu Öndərin uğurlu siyasəti saye-

sində müstəqil Azərbaycan Respublikası azərbaycançılıq fəlsəfəsi əsasında bütün sahələrdə möhtəşəm nailiyyətlər əldə edib. O, ölkəmizin Heydər Əliyev ideyaları əsasında uğurla inkişaf etdiyini söyləyib.

Milli Aerokosmik Agentliyinin baş direktoru, texnika elmləri doktoru, professor Natiq Cavadov isə vurğulayıb ki, müstəqil Azərbaycan Heydər Əliyevin şah əsəridir. Müasir Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, ümummilli lider Hey-

TƏRS BAXIŞ

Aİ "müşahidəçilərinin" ayaqları Ermənistanla dəyən kimi...

Yaxud, Rusiyanın federal kanallarında "Matuska Rossiya" deyərək rusdan da artıq rus olmağa cəhd edən şovinist erməni "politoloqların" özlərini necə ülgücləmələrini xatırlamaq kifayət edər...

Erməni siyasi analitiki Tevos Arşakyan rəhbərlik etdiyi "Armenianreport" saytında yazır ki, xoşbəxtlikdən Ermənistandakı Rusiya havadarlarının sayları get-gedə azalmağa başlayıb. Sİ-TAT: "Bu murdarları ölkəmizdən birdəfəlik və tamamilə rədd etmək hələ ki, elə də alınmır. Belə ki, Koçaryan-Saqrsyan hakimiyyətləri illərində Kremlin bir əmri ilə öz analarını satmağa hazır olan bütöv bir siyasətçi və ekspert nəslini yetişib. Bax, onlar da harada gəldi murdarlıma işləri ilə məşğuldurlar".

Kiçik bir haşiyyə çıxacaq: sizləri inandırım ki, əgər Rusiya günü bu gün Ermənistanı Koçaryan-Saqrsyan rejiminin vaxtındakı kimi ağışına alsanız "Kremlin əmrinə görə analarını satmağa hazır olan" ermənilərdən birinə çevrilərsiniz. Yəni bu məxluqat üçün müqəddəs heç nə yoxdur!

Ancaq Arşakyan hər hansı bir müstəqil fikirdə ola bilər, amma həmin fikirlərə rəğmən, ortada olan faktlar da tamamilə başqa cürdür. Məsələn, fakt budur ki, ermənilər məhz Rusiyanın və rusların hesabına onilliklər boyu həm yaşayırlar, həm də mövcudluqlarını qoruyub-saxlamağa müyəssər olublar. Və bu realıq elə ermənilərin özləri tərəfindən də etiraf olunmaqdadır. O cümlədən, həmin faktı bütün dünyaya da yaxşı bilir. Yəni bu, elə bir danılmaz faktdır ki, onu inkar etmək qeyri-mümkündür.

Vladimir Putin:
"Rusiya xəyanət edənlər qanun çərçivəsində cəzalandırılacaq, ifritə ovu olmayacaq"

Beynəlxalq aləm çox gözəl dərk edir ki, Ermənistanın mövcud hakimiyyəti

Azərbaycan Ordusunun gücündən qorxan və Kremlin ayaqları altına yığılaraq qurtuluş üçün yalvaran həmin hakimiyyətdir. Və onlar həmin ermənilərdir ki, uzun illər Rusiya Federasiyası boyunca ən yüksək vəzifələrə təyin olunur və "əsr-lər bir yerdə" şüarı səsləndirməklə Moskva and içirdilər.

Niyə uzağa gedək ki? Elə Rusiyanın federal kanallarında "Matuska Rossiya" deyərək rusdan da artıq rus olmağa cəhd edən şovinist erməni "politoloqların" özlərini necə ülgücləmələrini xatırlamaq kifayət edər...

Fəqət indi hər şey tərsinə dönməyə başlayıb və həmin ermənilər bir az o yan-bu yan olan kimi illərdə yedikləri qazana, su içdikləri quyuya tükürməyə başlayıblar. Yeri gəlmişkən, bir neçə gün əvvəl Federal toplantıda çıxış edən Rusiyanın dövlət başçısı Vladimir Putin çox yəqin ki, "Rusiya xəyanət edənlər qanun çərçivəsində cəzalandırılacaq, ifritə ovu olmayacaq" fikrini öndürür. Hər bir erməni fikrində ermənilərin mövcud davranışlarını da nəzərdə tutub. Yəqin zaman hər şeyi göstərəcək...

Paşinyana elə gəlir ki, Aİ missiyası onun ölkəsindədirsə, demək, istənilən beynəlxalq hüquqları pozmağa, sonradan isə öz günahlarını Azərbaycanın üstünə atmağa imkanlar yaranacaq

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Münxen Təhlükəsizlik Konfransında Ermənistanla təklif etdi ki, qarşılıqlı olaraq sərhədlərdə nəzarət-buraxılış məntəqəsi qurulsun. Lakin hazırda avropalı yarımhərbi missiyasının ayaqları altına yıxılmağa hazır olduğunu nümayiş etdirən Paşinyan həmin təklifə qarşı da çıxdı və görünür, 2020-ci ilin sentyabrında buraxdığı böyük səhvindən də betər ciddi səhvə yol vermiş oldu. Aİ missiyasının Ermənistan ərazisində fəaliyyətə başlamasından üç gün keçməmiş artıq neqativ məlumatlar yayılmağa başladı. Paşinyana elə gəlir ki, Aİ missiyası onun ölkəsindədirsə, demək, istənilən beynəlxalq hüquqları pozmağa, sonra-

dan isə öz günahlarını Azərbaycanın üstünə atmağa imkanlar yaranacaq və s. Daha doğrusu, Aİ Azərbaycanın Ermənistanla konfrontasiyaya getməyəcəyi ilə bağlı İrəvana vəd verməyinə verib, amma...

Ermənistan Aİ missiyasından Azərbaycana qarşı dəyənək kimi istifadə etməyə cəhd edir?

Amma bu hal yalnız sülh razılaşmasının əldə edilməsindən sonra daha da möhkəmləndirilə bilər. Yalnız Ermənistanın öz ağılına başına toplayıb dürüst addımlar atmasından sonra. Bəs həmin halın reallaşacağı nə qədər mümkün görünür? Məsələ ondadır ki, erməni tərəfi son bir neçə gündə bütün sərhəd perimetri boyunca yenidən atəşkəsi pozub və paralel olaraq Ermənistanda olan Aİ missiyasından sui-istifadə etməklə sanki bu missiyayı Azərbaycana qarşı dəyənək kimi istifadə etməyə cəhdlər göstərir. Üstəlik, Ermənistanın Laçın yolu üzərində, şərti sərhədlərdə iki nəzarət-buraxılış məntəqəsinin qurulmasından imtinası belə qənaətə gəlməyə zəmin yaradır ki, İrəvan yenidən Qarabağ mövzusu üzərində manipulyasiyalar etməyə hazırlaşır.

Başqa tərəfdən, Ermənistanın XİN başçısı Ararat Mirzoyanın bu məsələdə öz təbircə "qəti mövqe" nümayiş etdirməsi ötən ilin sentyabrında baş vermiş "Qisas" əməliyyatından əvvəl Ermənistanın təhlükəsizlik şurasının katibi Armen Qriqoryanın bəyanatına bənzəyir. Qriqoryan da həmin ərəfələrdə bildirmişdi ki, Azərbaycanın Laçında məskunlaşmış qeyri-qanuni ermənilərin oradan çıxarılması tələbi "legitim deyil". Nəticədə nəyin-necə olması hər kəsə məlumdur. Hətta Ermənistan rəhbərliyinin bu məsələdə siyasi sadomaxizmə can atması daha çox real görünür. Necə deyirlər, "başımızı özümə məcbur ol" mənasında.

Bu gün rəsmi Bakı İrəvana təklif edir ki, həm Moskva, həm Brüssel, həm də Vaşinqtonla münasibətlərdə daha subyektiv, ya da səmimi olsun, geridə qalan problemləri aradan qaldırılması yönündə sağlam nəticələrə varsin və s.

Sözgedən kontekstdə RF-nın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun Bakıya gözlənilən rəsmi səfəri də diqqət çəkir. Artıq Ermənistanın bu və digər cəhətlərdən Rusiyadan imtinası da bir sıra mümkün nəticələrə gəlməyi bəri başdan müəyyənləşdirir. Lakin danılmaz dəlil budur ki, Ermənistan Paşinyanın anlaşılmasız siyasəti nəticəsində batmaq davam edir.

Rövşən RƏSULOVA
P.S. Avropalılara və amerikalılara isə tərəfimizdən açıq və aydın mesajlar göndərməlidir ki, bu gün Ermənistanın qeyri-konstruktivlik mövqeyinin Azərbaycanla qarşı yönəlməsi ehtimalları artmaqda davam edəcəksə, həmin məsuliyyəti məhz daşımaları olanlar daşıyacaqlar...

MƏTANƏT

Erməni xisləti: Tovuz və Sədərək

Biz 30 ildə bu xislətə o qədər dərindən bələd olmuşuq ki, artıq bu xislətlə harada, nə zaman, nə törədiləcəyini də əzbər bilirik. Fevralın 21-i axşam saatlarından etibarən ermənilər tərəfindən Azərbaycan Ordusunun mövqelərinin 15 dəfə atəşə tutulması da gözlənilən hadisələrdən idi. Çünki 30 ilin hər anında Azərbaycanın hər hansı bir uğurundan sonra bu kimi hadisələrlə dəfələrlə rastlaşmışıq.

Müdafiə Nazirliyinin yaydığı məlumata əsasən, Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Tovuzqala rayonunun Çinarlı və Vedi rayonunun Bireli yaşayış məntəqələri istiqamətlərində yerləşən mövqelərindən ordumuzun Tovuz rayonunun Ağdam yaşayış məntəqəsi və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Sədərək rayonu istiqamətlərində yerləşən mövqelərini snayper tufəngindən və mütəlif çaplı digər atıcı silahlardan fasilələrlə atəşə tutub.

Bundan başqa, Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələrinin üzvləri tərəfindən Azərbaycan Ordusunun Kəlbəcər rayonunun Təzəkənd yaşayış məntəqəsi, Şuşa şəhəri və Xocavənd rayonu istiqamətlərində yerləşən mövqeləri də atəşə tutulub.

Məsələ aydındır, həm də gün kimi aydındır. Dövlətimizin başçısının Münxendəki görüş və danışıqlarda Ermənistan Respublikasının baş nazirini mat vəziyyətinə salması, Laçın və Zəngəzur dəhlizləri ilə bağlı söhbətlər, Qarabağda yaşayan ermənilərdən orada yaşaması üçün tələb olunanlar, idxal erməni söhbəti, Paşinyanın sakitliyi və bunun Ermənistanın digər rəsmilərinə çox pis təsirindən sonra hansısa bir hadisənin gözlənilməsi zəruri idi.

Elə iki gün öncə Tovuz və Sədərək rayonlarından gələn xəbərlər sübut etdi ki, erməni zamanından və məkanından asılı olmayaraq erməniliyində qalır. Bu qonşuluqdan kənar olmuşların xisləti dəyişməzdir.

Düşmən hər zaman məqam axtarır. Axtarır ki, görüm, hansı həmləni endirməklə qarşı tərəfi narahat edərəm. Lakin bu dəfə məqam axtarmamışdı. Çünki 2020-ci ildə 44 günlük müharibədə onlara elə bir dərs verilmişdi ki, çoxdandır, yeni iki ildən artıqdır ki, ermənilərdən elə bir səs-səmir yox idi. Uğursuzluqlarının və məğlubiyyətlərinin kədərinə baş əyib oturmuşdular oturduqları yerdə.

Düzdür, hər dəfə onları azacıq baş qaldırıldığını hiss etmişdik. O da tam əminliklə deyək ki, özlərinin ideyası deyildi. Erməni varlığının gündəmdən silinməsinə ürəyi dözməyən bacılarının ideyası idi. Məsələn, Qarabağa erməni ixracı, bundan sonra oradakı sərvətlərimizə edilən təcavüz və sair. O təcavüz ki, 70 gündən artıqdır ki, ekofəallarımız Şuşa-Laçın yolunda aksiyalar keçirir, ermənilərin təbiətimizə qarşı qanunsuz hərəkətlərinə etiraz edirlər. Və həmin aksiya ilk gündəki kimi böyük coşğu ilə davam etdirilir.

Bəli, ermənilər yenə əllərinə silah götürüb Azərbaycanın rayonlarını hədəfə aldılar. Və təbii ki, cavablarını da aldılar. Lakin bunun belə olacağını biz çox gözəl bilirdik. Çünki onlar zaman-zaman harada pərt ediləblərsə, yerin yeddinci qatına gömüləblərsə, sonrası belə bir hadisə ilə üzleşmişik.

Maraqlıdır, söz meydanında sözünü deməyə cəsəreti çatmayan, ingilis dilində kəkələyərək bir-iki cümlə ilə özünü gülünc vəziyyətinə qoyan, Azərbaycan dövlətinin rəhbəri qarşısında cücəyə döndüyünü bütün dünyaya sərgiləyən bunlar bu dəfə belə səhvə yol verməməli idilər axı.

Deməli, xislət məsələsi. Necə ki qaraçı qızını götürüb milyonları ayağının altına tökülür, sonra bizi kənar baxırlar ki, o milyonlara gözünün ucu ilə də baxmır. Yastıqları düzüb onlara əl açır, dilənmək obrazını yaradır, ermənilərin də xisləti bu cürdür. Onlar məğlub olsalar da, əslində etdikləri hərəkətləri qorxudan titrəyə-titrəyə etsələr də, lakin xislət məsələsi onları vaz keçməyə imkan vermir.

Lakin elə onlara yalnız xislətləri qalır. Azərbaycan tərəfdə bütün işlər dövlətimizin başçısının iradəsi və siyasətinə uyğun şəkildə yerli-yerində, öz ahənginə uyğun şəkildə davam etdirilir.

"Xocalı faciəsi bizim qan yaddaşımızdır!"

Tələbələrin Xocalı soyqırımını barədə DÜŞÜNCƏLƏRİ

Xocalı xalqımızın dərin yarasıdır. Bu soyqırımı eşidən hər bir azərbaycanlının ürəyi parçalanmış vəziyyətdədir. Xocalı soyqırımı XX əsrdə ermənilərin törətdiyi vəhşiliklərin bir nümunəsidir. Bu hadisəni, bu faciəni ifadə etmək mümkün deyil, gərək onu yaşayasan. Xocalı dedikdə hələ də yerdəki qanlar, işgəncəyə məruz qalmış qadın və uşaqlar, minlərlə cəsədlər, qışqırıq səsləri və daha nələr-nələr göz önündə canlanır.

Azərbaycan xalqı üçün Xocalı faciəsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir və həmin gün tarixə qanla yazılmışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan xalqı dəfələrlə etnik təmizləmələrə, zorakılıqlara, faciələrə, soyqırımlara məruz qalmışdır. Hər bir azərbaycanlı gənc üçün kədər hissi yaradan bu faciə onlar üçün unudulmaz tarixdir.

Azərbaycan Respublikası hər il 26 fevralı Xocalı Soyqırımı Günü kimi qeyd edir. Hər bir vətəndaşın da borcudur ki, ermənilərin törətdikləri bu günü gələcək nəsillərə ötürsün və unudurmasın. Bəs, görək Azərbaycan gəncləri xalqımızın başına gətirilmiş bu soyqırım haqqında nə hisslər keçirir? Mövzu ilə əlaqədar olaraq SİA azərbaycanlı tələbələr arasında sorğu keçirib.

Tələbə Rafiq Yusifov: "26 fevral Xocalı soyqırımının anım günüdür. Təbii ki, biz bu hadisəni kədərli xatirələrlə yad edirik. Xocalı faciəsinə aid görüntülərə baxanda çox pis oluram. Qonşumuz Xocalı rayonundandır. O bizə həmişə Xocalı soyqırımı haqqın-

da danışdı. Xocalıdan olan insanların ürəyi hər gün sızlayır. Bir gün istəyirəm ki, Xocalını tək şəkillərdə yox, canlı gedim görürəm".

Tələbə Elbrus Kərimli: "Mən özüm də Xocalı rayonundanam. Xocalı soyqırımı qanında əsl azərbaycanlı qanı axan hər bir şəxs üçün böyük bir faciədir. Xocalı soyqırımında istər uşaq, istərsə də yaşlılar erməni vandalizminin qurbanı olmuşdur. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət etsin. Onların da qisasının II Qarabağ müharibəsində alındığını düşünürəm".

Tələbə Həcər Əmiraslanlı: "Xocalı ha-

dəsəsi baş verdikdən 11 il sonra dünyaya gəlmişəm. Lakin buna baxmayaraq Xocalı faciəsi haqqında daim dərslərdən, internet və kitablardan məlumatlar əldə etmişik. Xocalı faciəsi tək bizim deyil, bəşəriyyətin qanlı faciəsi kimi qiymətləndirilir. Xocalı soyqırımı hər birimizin ürəyində dərin iz buraxıb. Yüzlərlə dinc, günahsız körpələrin, qadınların, yaşlıların amansızlıqla qətlə yetirilməsi daim sinəmizi dağlayır. Mən düşünürəm ki, biz Xocalı faciəsini unutmaq yox, daim ona aid tədbirlər keçirməklə bu günü gənc nəsillərimizə və gələcək bəşəriyyətimizə unudurmamalıyıq".

Tələbə Maya Həsənova: "Öncəliklə vurğulamaq istəyirəm ki, Xocalı faciəsi uzun illərdir ki, Azərbaycanın qan yaddaşındadır və bundan danışmaq mənim üçün çətin və ağırdır. Mən bir azərbaycanlı gənc olaraq daim bunu yaddaşımız kimi xatırlayacağam və gələcək nəsillərə ötürülməsində xidmət edəcəyimə söz verirəm".

Tələbə Maya Bayramova: "Azərbaycan

vətəndaşları hər il 26 fevral tarixini xüsusi qeyd edirlər. Xocalı faciəsini unutmaq və gələcək nəsillərə ötürmək bizim mənəvi borcumuzdu".

Tələbə Azər Hüseynov: "Düşünürəm

ki, bu hadisə hər bir azərbaycanlının yaddaşına həkk olunmuşdur və biz Xocalını tək 26 fevral tarixində deyil, daim xatırlayırıq.

Xocalı mənfur düşmən olan ermənilərin vəhşiliklərindən biridir. Xocalı faciəsi insanlığın var olduğunu şübhə altına salan hadisələrdən biridir".

Tələbə Zərif Sofiyeva: "Bu hadisədən

əslər də belə keçsə unudulmayacaq. Əgər dünyada insanlığın öldüyünə və qiyamətin yaxınlaşdığına nümunə istəsələr çəkinmədən bu faciəni göstərmək olar. Təəvvür edin ki, barmağımıza tikan batarsa necə canımız ağrıyır, bəs orada işəncə ilə qətlə yetirilən körpələri, yaşlıları, ana-atalarımızı dünya nə vaxt başa düşəcək?!"

Tələbə Ataməli Əliyev: "Heç bir azər-

baycanlı bu soyqırımdan yan keçməməlidir. Yaşından asılı olmayaraq Xocalını unutmamalıyıq. Çünki bu qanlı tarix olsa belə bizim tariximizdir".

Tələbə Məsumə Məmmədli: "Xocalı faciəsi mənim üçün böyük məna kəsb edir. Çünki Xocalı faciəsi bizim qan yaddaşımızdır. Biz onu nəinki hər il, hər gün xatırlamalı və gələcək nəsillərə öyrətməliyik".

Tələbə Aytən Əliyeva: "Xocalı faciəsi haqqında onu deyib bilərəm ki, canlı şahid deyiləm lakin uşaqlıqdan bu faciə haqqında çox eşitmişəm. Hər il 26 fevral Xocalı soyqırımının qeyd olunması onun unudulmaması üçün mühüm önəm daşıyır. Xocalı faciəsində baş verən hadisələr dəhşətdir. İnsan sadəcə eşidəndə dəhşətə gəlir. Xalqımızın başına gələn faciə unudulmamalıdır".

Nurcan İsmayılova

QƏRBİ AZƏRBAYCAN-QƏDİM VƏTƏNƏ QAYIDIŞ!

dilər. Mənbələrdə qeyd olunur ki, İrəvanda məscidlərin artma dinamikası 1904-cü ildə 201, 1911-ci ildə 342, 1915-ci ildə 382 şəklində olub. Bu artım dinamikası bölgədə müsəlman əhalisinin sürətlə artmasından və bu ərazidə müsəlman ruhanilərinin güclü mövqeyindən xəbər verir. Məscidin filialları Zəngəzurun Şəki, Vaqudi, Mərdhuz, Qarrağ, Saldaş, Karkyal, Ağbəş, Ağbağ, Hacıəmi, Ballıqaya, Karkas, Çaralı, Xardmaqlı, Dəstəkərd, Qalacıq, Mollalar, Təzə Kilsə, Nərcan və digər kəndlərində fəaliyyət göstərib. İrəvan şəhərinin özündə XX əsrin əvvəlinə kimi Qədim Şəhər, Çame, Hacı Novruzəlibəy, Hacı İmamverdibəy, Mirzə Səfibəy, Hacı Cəfərbəy məscidləri fəaliyyət göstərib. İrəvanın Came məscidi kompleksində iri mədrəsə binası da mövcud olub. Bu tarixi abidələrin əksəriyyəti ermənilər tərəfindən vəhşicəsinə məhv edilib, yaxud mənsəyi dəyişdirilib.

**ERMƏNİLƏRƏ
MƏXSUS YAŞI 200
İLDƏN ARTIĞ BİR
DƏNƏ DƏ OLSUN
TARİXİ-MEMARLIQ
ABİDƏSİ MÖVCUD
DEYİL**

Tarixi həqiqəti bərpa etmək haqqımızdır!

İrəvan xanlığının tarixi Azərbaycan xalqının minillər boyunca yaratdığı zəngin maddi və mənəvi mədəniyyət tarixinin ayrılmaz tərkib hissəsidir. Bu torpaqların ən qədim yerli əhalisi Azərbaycan türkləri olub. İrəvan xanlığının yarandığı ərazi ən qədim türk torpaqlarıdır və bu ərazidə qədim abidələrimizin mövcudluğu onun xalqımıza məxsusluğunu sübut edən amillərdəndir. Ermənilər Azərbaycanın mədəni irs nümunələrini erməni mülkiyyəti adı ilə tanıtməyə çalışmışlar. 1988-ci ildə Zəngəzurda, Göyçədə, Dərələyəzdə, İrəvanda, Vedidə yaşayan azərbaycanlılar dedə-baba yurdlarından qovulmağa başladılar. Kütləvi terrora məruz qalan azərbaycanlılar məcburiyyət qarşısında qalıb öz dedə-baba yurdların tərk etdilər.

Bu ərazilərdə onlara məxsus yüzlərlə tarixi, maddi-mədəniyyət abidələri ermənilər tərəfindən dağıdılaraq məhv edildi. Ulu Öndər Heydər Əliyev deyirdi: "Son iki əsrdə Qafqazda azərbaycanlılara qarşı məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilmiş etnik təmizləmə və soyqırımı siyasəti nəticəsində xalqımız ağır məhrumiyyətlərə, milli faciə və məşəqqətlərə məruz qalmışdır. Mərhələ-mərhələ gerçəkləşdirilən belə qeyri-insani siyasət nəticəsində azərbaycanlılar indi Ermənistan adlandırılan ərazidən - min illər boyu yaşadıkları öz doğma tarixi-etnik torpaqlarından didərgin salınaraq kütləvi qətl və qırğınlara məruz qalmış, xalqımıza məxsus minlərlə tarixi-mədəni abidə və yaşayış məskəni dağıdılıb viran edilmişdir".

**ERMƏNİSTANIN
YERLƏŞDİYİ ƏRAZİ
QƏDİM TÜRK,
AZƏRBAYCAN
TORPAQLARIDIR**

Qərbi Azərbaycan ölkəmizin tarixinə görə qədim bölgələrdən biridir. Burada mövcud olan qəbirsanlıqlardakı nadir məzar daş nümunələri, tarixi türk qalaları, məscidlər və s. bu məkanın tarixinin göstəricisidir. XIX əsrin əvvəllərində İrəvanda 8 karvansara mövcud olmuşdur. Culfa, Gürücü, Zərrabi xan (Sərrafxana), Tahir, Sulu, Susuz, Avşar, Hacı Əli karvansaralarında üst-üstə 851 köşk mövcud olmuşdur. İrəvanda Şərq memarlıq üslubunda 8 hamam - Şəhər, Zal xan, Şeyxülislam, Mehdi bəy, Hacı Bəyim, Təpəbaşı, Hacı Əli, Hacı Fətəli, Kərim bəy hamamları var idi. XIX əsrin sonları, XX əsrin əvvəllərində İrəvan şəhərində adları azərbaycanca səslənən onlarla küçə - Şəriət, Karvansara, Qala, Sultan, Çölməkçi, Naxçıvan, Bazar, Daşlı, Paşa xan, Qəriblər ocağı, Dəyirmanlı, Məscid, Fəhlə bazarı, Təpəbaşı, Qəbiristan, Naib, Mir Cəfər, Rüstəm xan, İmamrə, Korbulaq, Bey, Kətan, Dükanlı, Sallaxlar və s. mövcud idi. Ermənistanda sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra məscidlər bir-birinin ardınca dağıdılmışdır. Göy məsciddə İrəvan şəhərinin tarix muzeyi yerləşdirilmiş, Zal xan

məscidi rəssamların sərgi salonuna çevrilmişdi. Erməni vandalları İrəvan qalasını və onun içərisində yerləşən bütün tarixi-memarlıq abidələrini tədricən yer üzündən sil-

1924-cü ildə İrəvanın baş planı hazırlanaraq həyata keçirilməyə başlandıqdan sonra şəhərdə mövcud olan azərbaycanlılara məxsus tarixi-memarlıq baxımından əhəmiyyət kəsb edən bütün abidələrini bir-birinin ardınca yox etdilər ki, gələcəkdə İrəvanı erməni şəhəri kimi təqdim edə bilsinlər.

XX əsrin 30-40-cı illərində İrəvan şəhərinin mərkəzindəki azərbaycanlı məhəllələri mövcudluğunu qoruyub saxlayırdı.

Onu da qeyd edək ki, abidələr kompleksinin ən mühüm hissəsi Urud kəndi yaxınlığındakı orta əsrlər Azərbaycan məzarlığıdır. Məzarlıqda bədii tərtibatlı məzar daşları, qəbirüstü sənduqələr və qoç heykəlləri olmuşdur. Qəbiristanda 13 sənduqə, 4 qoç heykəlli məzar daş qeydə alınmışdı. Məzarlıq ermənilər tərəfindən dağıdılıb, Urud qalasının yalnız xarabalıqları qalır. Bu gün İrəvan şəhərində mövcud olmuş mülki memarlıq nümunələrindən ən diqqətçəkəni İrəvan qalasındakı Xan sarayı, yaxud Sərdar sarayına nəzər salacağıq. İstər Səfəvilər, istər Nadirşahlıq, istərsə də Qacarlar dövründə İrəvan hakimlərinin, bəylərbəylərinin və xanların iqamətgahı İrəvan qalasında olmuşdur. İrəvan qalasının və Xan sarayının Rusiya işğalından sonra çəkilmiş cizgilərinin bir qismi hazırda İrəvan şəhər tarix muzeyində saxlanılır. Saray qala kompleksinin şimal-qərb hissəsində yerləşmiş və qaladan saraya qapı açılmışdır. İrəvan Xan sarayını 1843-cü il avqust ayının 27-də İrəvan qalasında olmuş alman səyyahı Avqust fon Haksthauzen də ətraflı təsvir etmişdir.

Sənətşünas alim N. Miklaşevskayanın yazdığına görə, Sərdar sarayı 1914-cü ildə dağıdılmışdır və Mirzə Qədim İrəvaninin XIX əsrin ikinci yarısında sarayın divarlarında 2x1 m ölçüdə çəkdiyi portretlər divardan qoparılaaraq Tiflisdəki Hərb-Tarix muzeyinə təhvil

MƏXSUS OLAN BİR ÇOX TARIXI-MEMARLIQ ABİDƏLƏRİ YER ÜZÜNDƏN SİLİNİB

Mənbələrdə qeyd olunur ki, fotoqraf D.Yermakovun XIX əsrin 80-ci illərində çəkdiyi İrəvan Xan sarayının bütün detallarını əhatə edən fotosəkilləri hazırda Gürcüstan Dövlət Muzeyində D.Yermakova aid kolleksiyada saxlanılır. Köhnə İrəvana aid şəkillər içərisində İrəvan qalasının və Xan sarayının 1916-cı ildə çəkilmiş fotosəkilləri mövcuddur. Görünür, Xan sarayının 1918-ci ildə

Dumasının deputatı, kolleq müşaviri Süleyman xanın oğlu Pənah xana məxsus yaşayış kompleksi onun adını daşıyan meydanda, Nalbandyan küçəsi-19 (keçmiş Ter-Qukasov küçəsi) ünvanında yerləşirdi. Kompleksə xanın ikimərtəbəli evi, mətbəx, anbar, ayrıca heyətlərdə nöqərlər üçün birmərtəbəli ev və tövlələr daxil idi. Pənah xanın evi İrəvanda dövlət tərəfindən qorunan memarlıq abidələri siyahısına salınsa da, ötən əsrin 60-cı illərində onun da aqibəti azərbaycanlılara məxsus digər tarixi-memarlıq abidəsi kimi olmuş, dağıdılaraq yer üzündən silinmişdir.

İrəvan xan sarayı kompleksinin həmyaşıdları - Bakıda Şirvanşahlar sarayı, Şekidə Xan sarayı kompleksləri bu gün də yaşayır, keçmişdən bu günə soraq verirlər. İrəvanda isə keçmişdən soraq verən tarixi abidələr məhv edilmişdir. Şərq memarlığının nadir incisi hesab edilən İrəvan xanlarının saray kompleksi ermənilərin dağıdıcı fəaliyyətləri nəticəsində yüz ildir ki, tarixin yaddaşına köçüb.

Prezident İlham Əliyev çıxışlarında ermənilərin vandallıq əməllərini ifşa etmişdir. "İşğal dövründə Ermənistan Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində şəhər və kəndləri, bütün mədəni və dini abidələri qəsdən dağıdıb. Hətta qəbiristanlıqlar yerlə-yeksan edilib", - deyərək bildirib ki, Ermənistanın məqsədi əsrlər boyu həmin ərazilərdə yaşamış azərbaycanlıların izini silmək olub.

Ermənistanda Azərbaycan xalqının tarixi-mədəni irsinin dağıdılması, silinməsi prosesi 90-cı illərdən sonra geniş vüsət alıb. Bizim əzəli torpaqlarımız olan İrəvan xanlığı, Zəngəzur mahalı, digər torpaqlar üzərində Ermənistan dövləti yaradılıb. Tarixi mənbələr də sübut edir ki, Ermənistanın yerləşdiyi ərazi qədim türk, Azərbaycan torpaqlarıdır və Azərbaycanın da tarixi haqqı bərpə etmək haqqıdır. Təbii ki, Azərbaycanın əsrlərə söykənən tarixi faktları kifayət qədərdir ki, hər bir ərazimizin coğrafi-tarixi mənbələrini əsaslandırmağa dəlillərimiz var.

Zümrüd BAYRAMOVA

verilmişdir. Həmin portretlər Gürcüstanda sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra Gürcüstan SSR Dövlət Muzeyinə, sonradan isə Gürcüstan İncəsənət Muzeyinə verilmişdir.

İRƏVAN ŞƏHƏRİNDƏ AZƏRBAYCANLILARA

yer üzündən silinməsi haqqında bəzi müəlliflərin yazdıqları həqiqətdir. Çünki 1918-ci ildə İrəvan quberniyası ərazisində erməni-dəşnak hökuməti qurulmuş, azərbaycanlılara qarşı soyqırım həyata keçirilmişdi. İrəvan şəhərində azərbaycanlılara məxsus olan bir çox tarixi-memarlıq abidələri də məhz həmin

dövr-də yer üzündən silinmişdir.

Xan sarayı erməni vandalları tərəfindən yer üzündən silinsə də, günümüzədək gəlib çatan məlumatlar, arxiv sənədləri, rəsm əsərləri, fotolar İrəvan Xan sarayı kompleksinin tam mənzərəsini yaratmağa imkan verir.

İrəvanda Xan sarayının üslubunda inşa edilmiş tarixi-memarlıq abidələrindən biri də Pənah xan Makinskinin evi idi. İrəvan şəhər

CNN kanalı İslam Respublikası xüsusi təyinatlı qüvvələri tərəfindən işgəncələrə məruz qalan onlarla iranlı etirazçıdan götürdüyü müsahibələrlə bağlı yeni reportajda hökumətin gizli işgəncə mərkəzləri haqqında məlumat əldə edib. İnsanlarda dəhşətlər doğuran video-reportajda qeyd edilən faktlar həqiqətən də tükürpədicidir. Belə ki, işgəncə mərkəzlərinin konkret yeri xəritədə dəqiq coğrafi koordinatlarla göstərilib və bu binalarda həbs edilənlərə qarşı ən aşağılayıcı təhqirlər, eləcə də cinsi təcavüzlər də daxil olmaqla ən qəddar psixoloji və fiziki zorakılıqların həyata keçirildiyi qeyd olunub.

İşgəncələrin həyata keçirilməsi üçün ayrıca öyrədilmiş cəlladlar fəaliyyət göstərirlər

Reportajda bildirilir ki, Tehran rejimi gizli zindanları həm də ona görə istifadə edir ki, oraya salınanlardan lazım olan "etirazlar" əldə olunsun. Bunun üçün də ağılaşmaz işgəncə vasitələri işə salınır. Üstəlik, bu işgən-

cələrin həyata keçirilməsi üçün ayrıca öyrədilmiş cəlladlar fəaliyyət göstərirlər. Şahidlərin sözlərinə görə, həbs edilən etirazçılar İranda 40-a yaxın qeyri-rəsmi, yəni beynəlxalq aləmdən gizlədilmiş işgəncə yerləri mövcuddur. Maraqlıdır ki, onların əksəriyyəti hökumətə bağlı olan obyektlərin ərazilərində fəaliyyət göstərir - binaların, hətta məscidlərin zirzəmilərində və s.

Təkcə paytaxt Tehrandə 8, Sənanadca 6, Zahedanda 5 belə zindan yeri müəyyən edilib. Bu kimi zindanlardan canlarını qurtarıbilməmiş şahidlərin sözlərinə görə, məlum işgəncələrdən başqa həbsə məruz qalanlara qarşı tərkibləri və mənşəyi bilinməyən ineksiyalar edilir, fiziki-cinsi zorakılıqlarla yanaşı, psixoloji təzyiqlər vasitələri də işə salınır, onlar ailələrinin, övladlarının, yaxınlarının öl-

CNN-dən dəhşətli faktlar: Tehran rejiminin vəhşilikləri

İranda hökumətin 40-a yaxın gizli işgəncə mərkəzləri üzə çıxıb, Almaniya vətəndaşına ölüm hökmü verilib

dürülmələri ilə təhdid olunurlar.

Edam cəzası verilmiş Almaniya vətəndaşı Cəmsid Şarməhdiyə qarşı çoxsaylı və əsassız ittihamlar irəli sürülüb!

Bütün bu kimi faktlarla yanaşı, İranda xarici vətəndaşların, eləcə də ikili vətəndaşların da haqqında çoxsaylı ölüm hökmləri verilməkdədir. Bu günlərdə məlum olub ki, Almaniya vətəndaşı olan iranlı barədə edam cəzası çıxarılıb. Belə ki, təqib olunduqdan sonra ələ keçirilən Cəmsid Şarməhdiyə qarşı

çoxsaylı və əsassız ittihamlar irəli sürülüb. Lakin diqqətçəkən məqamlardan biri də bu-

dur ki, fevralın 21-də keçirilən məhkəmədə Şarməhdiyə vəkilə təmin olunması icazəsi də verilməyib.

Bu kimi faktlar da sübut edir ki, Tehran rejimi üçün, ümumiyyətlə, insan hüquqlarının nəzərə alınması, hüquqi bazanın mövcud olması sıfır həddindədir. Beləliklə, "terror aktlarının hazırlanması və yönləndirilməsi" ilə məşğul olduğu iddia edilən Almaniya vətəndaşı "ictimai asayişin ciddi şəkildə pozulmasına səbəb olan" hərəkətlərdə də ittiham edilib.

Tehran rejimi tərəfindən bu kimi məsələlərdə əsas hədəfə alınan zümrələrdən biri də jurnalistlərdir!

Məlumatlarda da bildirilir ki, 67 yaşlı Şarməhd Almaniya vətəndaşıdır. 2003-cü ildən Kaliforniyada yaşayıb. 2020-ci ilin iyul ayında Yaxın Şərqi səfər edərkən İran təhlükəsizlik qüvvələri tərəfindən qaçırılaraq İrana köçürülüb. Onun qızı Qəzalə Şarməhd atasının radio müxbiri olduğunu və sadəcə, xalqın narazılığını əks etdirdiyini deyib və atasına qarşı irəli sürülən ittihamların saxta olduğunu bildirib.

Bu fakt isə həm də belə qənaətə gəlməyə zəmin yaradır ki, İranın xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən səfirliklərində ayrıca qruplar fəaliyyət göstərirlər. Onlar hətta İran vətəndaşı olmayan başqa ölkələrin vətəndaşlarını da hədəfə alırlar. Daha dəqiq desək, Tehran rejiminə qarşı söylənilən ittihamlar sonradan təqiblərə çevrilir və nəticədə iranlı casuslar şəbəkələri etiraz edənləri oğurlayaraq İrana aparır, onlara qarşı qanunsuz məhkəmələr keçirir, ölüm hökmləri çıxarırlar. Bu kimi məsələlərdə əsas hədəfə alınan zümrələrdən biri də təəssüf ki, jurnalistlərdir. Məhz Almaniya vətəndaşının da edam cəzasına məruz qalması onun öz vəzifə borcunu icra etməsi sayəsində hadisələri işıqlandırması olub.

Lakin Tehran rejimi tərəfindən davam etdirilən bu kimi kirli siyasət əvvəl-axır etirazların pik həddinə çatması ilə nəticəsini tapacaq. Çünki molla rejimi artıq bütün qırmızı xətləri keçir və buna görə də beynəlxalq hüquq qarşısında cavab verməli olacaq.

Rövşən RƏSULOVA

Fevralın 22-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Xətai rayon təşkilatı yaradılmasının 30 illiyini qeyd etdi. Tədbir iştirakçıları öncə Xətai rayonundakı Heydər Əliyev Parkında Ulu Öndərin abidəsini ziyarət edərək, əziz xatirəsini ehtiramla andılar.

YAP Xətai rayon təşkilatında davam edən tədbiri giriş sözü ilə rayon təşkilatının sədri Vüqar Rəhimzadə açdı. Əvvəlcə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildi. Daha sonra ümummilli lider Heydər Əliyevin, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhidlik zirvəsinə ucalan Vətən oğullarının, eləcə də qardaş Türkiyədə təbii fəlakət nəticəsində həlak olanların əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Daha sonra Vüqar Rəhimzadə bildirdi ki, ötən il ulu öndər Heydər Əliyevin yaratdığı olduğu, dünəninin, bu günün və gələcəyin partiyası kimi dəyərləndirdiyi, hazırda Prezident İlham Əliyevin Sədriyi ilə uğurla inkişaf edən, regionun ən böyük siyasi təşkilatı olan

30 illik şərəfli tarix!

YAP Xətai rayon təşkilatı 30 illik yubileyini qeyd etdi

zifələrdən biridir.

Kamran Bayramov 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində tarixi Zəfərimizi şərtləndirən əsas amillər sırasında xalqımızın birliyini, həmrəyliyi xüsusi qeyd etdi. Bildirdi ki, ulu öndər Heydər Əliyev 1993-cü ildə xalqın təkidlə tələbi ilə hakimiyyətə qayıtdığı ilk gündən bu çağırışı etdi ki, müstəqilliyimizi, suverenliyimizi daimi etmək üçün harda yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlıdan vahid ideya - azərbaycançılıq ideologiyası ətrafında sıx birləşmək tələb edilir. Ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu bütün sahələrdə uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin hər bir təşəbbüsü, qəbul etdiyi qərarlar xalqımız tərəfindən dəstəklənir, Onun ətrafında sıx birləşərək gələcəyə doğru inamla addımlayır.

Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, ehtiyatda olan polkovnik-leytenant Anar Mirzəyev Azərbaycanın 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində qalibiyyətindən, çoxəsrlik tarixinə Zəfər səhifəsini böyük qürur hissi ilə yazmasından bəhs etdi. Bildirdi ki, Azərbaycan Ordusu nəyə qadir olduğunu Vətən müharibəsindən öncə, 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində, həmçinin 2018-ci ilin Cünnüt əməliyyatında nümayiş etdirmişdi. Ulu öndər Heydər Əliyevin ordu quruculuğu sahəsində gördüyü işlərin Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin uğurla davam etdirməsi tarixi Zəfərimizdə özünün aydın ifadəsini tapdı. Bu Zəfərdə az da olsa payımın olmasından qürur duyuram.

Çıxış edən akademik Vaqif Abbasov ulu öndər Heydər Əliyevin şah əsəri olan müasir müstəqil Azərbaycanın, ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında aparıcı rol oynayan Yeni Azərbaycan Partiyasının uğurlarından geniş danışdı. Diqqətə çatdırdı ki, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev 2003-cü ildə xalq tarixi müraciətində inamın növbəti ünvanını göstərərək bu fikri məhz realılıqlara, əldə olunan uğurlara söykənərək bildirmişdi ki, mənim axıra çatdırma bilmədiyim işləri, planları cənab İlham Əliyev xalqın və Yeni Azərbaycan Partiyasının dəstəyi ilə axıra çatdıracaq. Ümummilli Lider müstəqilliyimizin qarantı, Prezident İlham Əliyev torpaqlarımızın xilaskarı kimi adlarını tarixə qızıl hərfərlə yazdı.

Vaqif Abbasov Azərbaycanın dayanıqlı inkişafında ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu neft strategiyasının rolunu xüsusi qeyd edərək ötən dövrdə imzalanan neft müqavilələrinə diqqəti yönəltdi. Bildirdi ki, bütün bunlar ölkəmizə, Heydər Əliyev siyasətinə inamın göstəricisidir.

Xətai Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədr müavini, şəhid Rüşət Əsgərovun atası Mürvət Əsgərov, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, şəhid-kapitan Ceyhun Həsənovun atası Aydın Həsənov, YAP Xətai rayon təşkilatının veteranı Kərim Ağayev, Olimpiya kateqoriyalı beynəlxalq dərəcəli hakim, idman ustası Hicran Şerifov çıxış edərək Yeni Azərbaycan Partiyasının cəmiyyətdə artan rolundan, ölkəmizin hər bir uğurunda rolundan geniş bəhs etdilər. Bu fikri döndə qeyd etdilər ki, Azərbaycanı içiqli yola çıxaran Ümummilli Liderin yaratdığı olduğu, adını tarixə torpaqlarımızın xilaskarı kimi yazan Müzəffər Ali Baş Komandan, qalib Prezident İlham Əliyevin Sədriyi ilə uğurla inkişaf edən partiyanın sıralarında olmaq hər birimiz üçün böyük xoşbəxtlikdir.

Tədbirin sonunda YAP Xətai rayon təşkilatının həyatında fəal iştiraklarına görə bir qrup üzvə Fəxri fərmanlar, partiya yeni daxil olanlara üzvlük vəsiqəsi təqdim olundu. Müstəqil Azərbaycanın və Yeni Azərbaycan Partiyasının keçdiyi inkişaf yolunu əks etdirən film nümayiş etdirildi və xatirə şəkli çəkilirdi.

Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis edilməsinin 30 ili tamam oldu. Partiyanın keçdiyi 30 illik şərəfli yolun təhlili fonunda bu realıq hər zaman qeyd edilir ki, YAP bundan sonra da ölkəmizdə gedən bütün proseslərin mərkəzində olacaq. 1992-ci il noyabrın 21-də xalqın istəyi, zamanın tələbi ilə yaradılan YAP ilk gündən xalqın partiyasına çevrildi. Qısa zamanda partiyanın rayonlarda təsis konfransları keçirildi. İlk yaradılan rayon təşkilatlarından biri də bu gün sıralarında 20 minə yaxın üzvü birləşdirən YAP Xətai rayon təşkilatıdır. Təşkilatın hər bir üzvü Azərbaycanı bugünkü inkişaf səviyyəsinə gətirib çıxaran ulu öndər Heydər Əliyevin siyasətinin, ideyalarının təbliğatçısı olmaq bərabər, partiyanın Nizamnaməsinə və Proqramına uyğun olaraq qarşıya qoyulan vəzifələrin uğurlu icrasına öz töhfəsini verməyə səy göstərir.

Vüqar Rəhimzadə qeyd etdi ki, son 30 ilin ölkəmizin, Yeni Azərbaycan Partiyasının həyatında hansı mühüm hadisələrlə yadda qaldığını sadalamaq üçün böyük zaman gərəkdir. Onların miqyası o qədər genişdir ki, bu barədə günlərlə, aylarla danışa bilərik. Yaranma tarixi Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpası ilə üst-üstə düşən Yeni Azərbaycan Partiyasının ölkəmizin hər bir uğurunda öz payı vardır. Bu dövr Azərbaycanın demokratik, hüquqi və dünyəvi dövlət kimi formalaşması, müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi, dünya miqyasında böyük hörmət və diqqət göstərilən ölkəyə çevrilməsi, bütün sahələri əhatə edən islahatlara, davamlı inkişafa, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə nail olunması, vətəndaş həmrəyliyinin, milli birliyin bərqərar edilməsi, ərazi bütövlüyünün təmini, işğalçılardan təmizlənmiş regionların dirçəldilməsi və nəhayət, Prezident-Xalq-Ordu birliyi kimi vacib məsələlərlə səciyyələnir. Bu fikri böyük fəxr və qürur hissi ilə qeyd edirik ki, müstəqilliyimizin yenicən bərpasından ötən dövrün çətin, eyni zamanda, şərəfli yolunda qazanılan nailiyyətlərin müəllifləri müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, ulu öndər Heydər Əliyev və dahi liderin layiqli davamçısı, son 19 ildən artıq dövrdə Azərbaycanı ən yüksək zirvələrə yüksəldən Prezident İlham Əliyevdir. Ümummilli Liderin ideyaları uğurlarımızın əsası, stimulyerici qüvvəsidir.

Vüqar Rəhimzadə daha sonra qeyd etdi ki, müasir müstəqil Azərbaycanın uğurlarından bəhs edərkən Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyası Sədrinin Birinci müavini Mehriban xanım Əliyevanın dövlətə, xalqa xidmət nümunəsi olan fəaliyyətini xüsusi qeyd etməliyik. Xalqımız daim bu əminliyi ifadə edir ki, dövlət başçısı İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın birgə səyləri nəticəsində ulu öndər Heydər Əliyevin şah əsəri olan müasir müstəqil Azərbaycan bundan sonra da yeni-yeni hədəflərə doğru inamla addımlayacaq.

Tarixi Zəfərimizin realılıqları fonunda Yeni Azərbaycan Partiyasının keçirilən VII qurultayında Mərkəzi Aparatın yenidən formalaşması, yeni qərarların qəbulu, yeni Nizamnamənin və Proqramın təsdiqlənməsi partiyanın həyatında yeni səhifə açdı.

Tədbirdə çıxış edən Xətai Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rafiq Quluyev diqqəti Azərbaycanın müstəqilliyini yenidən bərpa etdiyi ilk illərə yönəltdi. Bildirdi ki, 1990-cı illərin əvvəllərində müstəqilliyini yenidən bərpa etməsi Azərbaycandakı təlatümlü, təhlükəli, gərgin ictimai-siyasi durumu o illərin şahidləri, yaşlı və orta nəslin nümayəndələri yaxşı xatırlayırlar. Bir tərəfdən ölkədə kaos, anarxiya, özbaşınalıqlar, iqtisadi böhran, digər tərəfdən isə torpaqlarımızın ermənilər tərəfindən işğalı, bir milyona yaxın soydaşımızın daimi yaşayış yerindən zorla qovulması xalqın səbir kasasını doldurmuşdu. Belə bir mürəkkəb ictimai-siyasi şəraitdə xalq zamanın sınaqlarından şərəflə çıxmış siyasi lider ətrafında sıx birləşməklə mövcud vəziyyətdən xilas etmək üçün yeni siyasi qüvvəyə ehtiyac vardı. Buna görə də Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması zərurəti meydana çıxdı. Azərbaycanın 91 nəfər sayılıb-seçilən ziyalı 1992-ci il oktyabr ayında o zaman Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin Sədri olan ulu öndər Heydər Əliyevə müraciət ünvanlandı. Ümumilikdə xalqın böyük əksəriyyətinin arzu və istəklərini ifadə edən həmin müraciətdə bu mühüm məqam xüsusi qeyd edilmişdi ki, yaratmaq istədiyimiz Yeni Azərbaycan Partiyasına rəhbərlik etməyə qadir olan yeganə mütləq lider Siz ola bilərsiniz. Yalnız bu halda yaranmaqda olan partiya öz qarşısına qoyduğu məqsədə

çatar, respublikanın bütün zümrələrindən olan xalq kütləsini öz ətrafında birləşdirərək, Azərbaycanın siyasi, iqtisadi həyatında mövcud olan boşluğu dolduracaq. Ulu öndər Heydər Əliyev dövlətə, millətə sevgisini, hər zaman xalqın yanında olduğunu ziyalıların müraciətinə cavabı ilə ifadə etdi. O da məlumdur ki, obyektiv səbəblərdən YAP təsis konfransını 550 nəfər təəssübkeşin iştirakı ilə 1992-ci il noyabrın 21-də Naxçıvanda keçirdi və ümummilli lider Heydər Əliyev yekdilliklə partiyanın Sədri seçildi. Bütün bunları qeyd etməkdə məqsədimiz bir daha indiki və gələcək nəsillərə Yeni Azərbaycan Partiyasının hansı zərurətdən yarandığını çatdırmaqdır. Ulu öndər Heydər Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasını dünəninin, bu günün və gələcəyin partiyası kimi dəyərləndirməklə yanaşı, bu çağırışı da etdi ki, YAP-a xidmət etmək millətə, xalqa, müstəqil Azərbaycan dövlətinə xidmət etmək deməkdir.

YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Pərvin Kərimzadə bildirdi ki, məqsədi xalqa, dövlətə xidmət etmək olan Yeni Azərbaycan Partiyası hər gün tarixinə uğur səhifəsi kimi yazır. Dövrün, zamanın tələblərinə uyğun olaraq müəyyənləşdirilən hədəflərə doğru inamla addımlayan və onlara zamanında nail olan, cəmiyyətin avanqard qüvvəsinə çevrilən YAP-ın hər bir təşəbbüsü, qəbul etdiyi qərarlar xalqımız tərəfindən rəğbətlə qarşılanır. Partiyanın devizində edilən yeniliklər də bu nəhəng siyasi qüvvənin qarşısına qoyduğu bütün hədəflərə yüksək səviyyədə nail olduğunu təsdiqləyir. 2021-ci il martın 5-də tarixi Zəfərimizin realılıqları fonunda VII qurultayını keçirən Yeni Azərbaycan Partiyasının yeni yaradılarda devizi "Yeni Azərbaycan uğrunda!" idisə, qəbul etdiyi yeni Nizamnaməyə və Proqrama uyğun olaraq bu gün artıq "Biz birlikdə güclüyük!" şüarıdır. Partiyamızın proqramı onun fəaliyyətinin güzgüsüdür. Sözlə əməl birliyi, tutduğu yola sadiqlik partiyamızın milyonların sevgisini qazanmasında öz sözünü deyir. 1993-cü ildən başlayaraq bütün seçkilərdə YAP-a qələbə qazandıran da xalqın partiyamızın yaratdığı ulu öndər Heydər Əliyevə və onun bugünkü Sədri cənab İlham Əliyevə sonsuz inamı, etibarındır.

Milli Məclisin deputatı Kamran Bayramov ölkəmizdə yaranan güclü birlikdən bəhs etdi. Qeyd etdi ki, bu birlik, eyni zamanda, müxtəlif millətlərin, xalqların birliyidir. Azərbaycan tolerant ölkədir. Ulu öndər Heydər Əliyev ölkəmizdə müxtəlif xalqların, millətlərin nümayəndələrinin sülh, əmin-amanlıq şəraitində yaşamasını böyük sərvət kimi dəyərləndirib. Bu, Azərbaycanın tarixi ənənələrə söykənən ən böyük uğurudur. Yeni Azərbaycan Partiyasının 2021-ci ildə təsdiqlənən yeni Proqramının əsas devizi də məhz "Biz birlikdə güclüyük!"dür. Bu birliyi, həmrəyliyi qoruyub saxlamaq və daha da möhkəmləndirmək Proqramda qarşımıza qoyulan ən başlıca və

Rusiya prezidenti Vladimir Putin Rusiyanın "Rusiya-Amerika Strateji Hücum Silahları Müqaviləsi"ndə (START) iştirakını dayandırdığını açıqlayıb. Onun sözlərinə görə, ABŞ Ukraynanın Rusiya Federasiyasındakı hava bazalarına hücumlarında iştirak edir və Ukraynanın ona üzərində qələbə çalması üçün bütün imkanlarından istifadə edir. Moskva müqavilədə nəzərdə tutulan kəmiyyət məhdudiyyətlərinə əməl etməyə davam edəcək, lakin amerikalı müfəttişləri öz nüvə obyektlərinə buraxmayacaq və bəzi məlumatların ABŞ-a ötürülməsini dayandıracaq. ABŞ-da Rusiya prezidentinin qərarı "son dərəcə məyusedici və məsuliyyətsiz" adlandırılıb, lakin onlar bu mövzunu müzakirə etməyə hazır olduqlarını bəyan ediblər. BMT həmçinin xəbərdarlıq edib ki, "nüvə silahlarına nəzarəti olmayan dünya potensial fəlakətli nəticələrlə daha təhlükəli və qeyri-sabitdir".

Ekspertlər düşünür ki, son hadisələr nüvə müharibəsini qaçılmaz edir. Bunun qarşısını isə yalnız danışıqlar yolu ilə almaq mümkündür. ABŞ-ın siyasi dairələri də düşünür ki, hazırkı müharibəni o səviyyəyə çatdırmaq olmaz, çünki bu, qlobal fəsadlara səbəb ola bilər.

Cəfəngiyyət...

Federal Məclisə göndərilən mesajda demək olar ki, əsas xəbəri Vladimir Putin çıxışının ən sonunda açıqladı. "İndi ətrafımızda baş verənlər haqqında bir neçə kəlmə daha" deyən prezident sonra NATO-nun Rusiya-Amerika START ilə bağlı son bəyanatını xatırlatdı. Bu kollektiv müraciətdə Şimali Atlantika Alyansına üzv ölkələr Rusiyanı bu müqavilənin icrasına, o cümlədən amerikalı müfəttişlərin nüvə obyektlərinə buraxılmasına qayıtmağa çağırıblar. "Mən buna nə ad verəcəyimi də bilmirəm. Bu, bir növ absurd teatrdir" deyərək prezident qəzəbləndi.

Putin fikrini inkişaf etdirərək: "Biz bilirik ki, Kiyev rejiminin strateji aviasiyamızın bazalarına zərbələr endirmək cəhdlərində Qərb birbaşa iştirak edir. Bunun üçün istifadə edilən pilotsuz təyyarələr NATO mütəxəssislərinin köməyi ilə təchiz edilib və modernləşdirilib. İndi də müdafiə obyektlərimizi yoxlamaq istəyirlər? Bugünkü qarşıdurma şəraitində bu, sadəcə olaraq bir növ cəfəngiyyət kimi səslənir. Eyni zamanda, Vladimir Putinin çıxışından belə çıxır ki, Rusiyaya ABŞ ərazisində bu razılığa çərçivəsində yoxlamalar aparmağa icazə verilmir.

Rusiya prezidentinin sözlərinə görə, kollektiv bəyanat verməklə NATO əslində START-a üzv olmaq üçün müraciət edib: "Amma məsələnin bu cür formalaşdırılması

Dünyaların nüvə savaşı

Rusiyanın ABŞ-la əsas ikitərəfli müqavilədə iştirakının dayandırılması nə deməkdir

çoxdan gecikib, çünki ABŞ NATO-da tək nüvə dövləti deyil. Britaniya və Fransa da nüvə arsenalı var. Onlar həm də Rusiya Federasiyasına qarşı yönəlib. Bununla əlaqədar olaraq, Rusiyanın Strateji Hücum Silahları Müqaviləsində iştirakını dayandırdığını elan etməliyəm. Yəne deyirəm, Rusiya müqavilədən çıxmır, iştirakını dayandırır".

Çərşənbə axşamı Dövlət Dumasına müvafiq qanun layihəsi təqdim edilib. Həmin sənəd çərşənbə günü keçirilən plenar iclasda baxılıb və ondan sonra Federasiya Şurasına göndərilib. Sensasiyalı xəbərlərdən biri də budur ki, Rusiya tərəfi Vaşinqtonda bəzi fiqurların öz nüvə arsenalını artırmaq barədə planlar cızır. Bu vəziyyətdə Rusiya Müdafiə Nazirliyi və "Rosatom" Rusiyanın nüvə silahlarını sınaqdan keçirmək barədə "yuxarıdan" təlimat aldıklarını gizlətmirlər. Eyni zamanda hər iki qurumdan "nüvə silahından birinci istifadə etməyəcəyik, lakin ABŞ sınaqdan keçirsə, biz edəcəyik", deyərək mesajlar gəlir.

Xatırladaq ki, SSRİ 1990-cı ildə sonuncu nüvə sınağını keçirib, Rusiya nüvə silahını sınaqdan keçirməyib. 1996-cı ildə Rusiya Nüvə Sınaqlarının Hərtərəfli Qadağası Müqaviləsini imzalayıb və 2000-ci ildə ratifikasiya edib. Birləşmiş Ştatlar isə sənədi imzalasa da, lakin heç vaxt ratifikasiya etməyib, bu cür sınaqlara isə moratorium qoyub.

Nüvə tavanı qalır

Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi START ilə bağlı ayrıca bəyanat yayaraq bir sıra mühüm məqamlara aydınlıq gətirib. Hər şeydən əvvəl XİN-in mesajında deyilir ki, "Rusiya nüvə-raket sahəsində kifayət qədər proqnozlaşdırıla bilməni və sabitliyi qorumaq üçün məsuliyyətli yanaşmaya riayət etmək niyyətindədir və strateji hədəflərə qoyulan kəmiyyət məhdudiyyətlərinə ciddi şəkildə əməl etməyə davam edəcək".

START hər bir tərəfin öz strateji hücum silahlarını azaltmasını və məhdudlaşdırmasını təmin edir ki, onların ümumi sayı: yerləşdirilmiş qitələrarası ballistik raketlər, sualtı qayıqlardan buraxılan ballistik raketlər və ağır bombardmançı təyyarələr üçün 700 ədəd, onlardakı döyüş başlıqları üçün 1550 ədəd və digər qurğular üçün 800 ədəddir.

Bu arada, Rusiyanın Strateji Nüvə Silahları layihəsinin direktoru, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Silahsızlanma üzrə Tədqiqatlar İnstitutunun (Cenevrə) baş elmi işçisi Pavel Podviq qeyd edib ki, etibarlı müqavilə olmadıqda, neçə döyüş başlığının yerləşdirildiyini yoxlamaq mümkün olmayacaq. Aydındır ki, bu vəziyyətdə Rusiya ilə qarşıdurma tərəflərinin ittihamları üçün geniş imkanları olacaq. Amma indi Rusiyanın bu ittihamlara cavab vermək imkanı olmayacaq.

Ardı Səh. 13

Əvvəli Səh.12

Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatında Moskvanın START ilə bağlı qərarına hansı şərtlərlə yenidən baxa biləcəyi də bildirilir. Rusiya tərəfinin yanaşması belədir ki, Vaşinqton siyasi iradə nümayiş etdirməli, gərginliyin azaldılması üçün vicdanlı səylər göstərməli və müqavilənin tam fəaliyyətinin bərpası üçün şərait yaratmalı və müvafiq olaraq onun heyat qabiliyyətini hərtərəfli təmin etməlidir. Nə qədər ki, Birləşmiş Ştatlar bu tələblərə əməl etmir, Moskvanın START kon-təktində Vaşinqtona doğru hər hansı addımı "qətiyyətlə söhbət gedə bilməz".

Daha təhlükəli yer

Xatırladaq ki, START ötən ilin yayında ciddi problemlərlə üzləşmişdi. Rusiya av-qustun 8-də ABŞ-ı Rusiya tərəfindən razılıq almadan yerində yoxlamaları bərpa etməyə cəhdde ittiham edərək, öz obyektlerini mü-qaviləyə əsasən yoxlamalardan müvəqqəti çıxardığını elan edib. Birləşmiş Ştatlar təkid etdi ki, tərəflərin bir ildən artıq müddətdə qarşılıqlı razılaşma əsasında yoxlama aparmadığı koronavirus pandemiyası artıq başa çatıb, bu işə Amerika tərəfinin yoxlama ilə gəlmək hüququna malik olması deməkdir. Moskvada cavab verdilər ki, pandemiya getməyib və Rusiya müfəttişləri də öz növbəsində Rusiya Federasiyasına tətbiq edilən logistika, viza və bank məhdudiyyətləri səbəbindən ABŞ-a uça bilməyiblər.

Bu ziddiyyətləri həll etmək üçün noyabrın sonu - dekabrın əvvəllərində Qahirədə START-ın iclası keçirilməli idi. Rusiya nümayəndə heyəti START çərçivəsində ABŞ-a öz iddialarını müzakirə etməyi planlaşdırırdı. Moskvanın nöqtəy-nəzərindən Vaşinqton onun tələblərinə tam əməl etmir - söhbət Amerikanın sualtı qayıqlarının və ağır bombardmançıların ballistik raketlərinin buraxılış qurğularının çevrilməsinin mümkün reversibilliyindən gedir. Əvvəllər tərəflər artıq bu problemi müzakirə etməyə başlamışdılar və hətta onun həlli üçün bir neçə variant da qeyd etmişdilər, lakin yoxlamalar olmadığı üçün onları sınaqdan keçirmək mümkün olmayıb.

Ancaq Qahirədə nəzərdə tutulan görüşdən bir neçə gün əvvəl Rusiya görüşün təxirə salındığını elan edərək, bununla ABŞ-a "siyasi siqnal" göndərdiyi mesajını verdi. Yeni tarix təyin etmək üçün şərt kimi Moskva Vaşinqtondan Ukrayna ilə bağlı siyasətinə yenidən baxmağı və xüsusən də Kiyevə silah və tex-

Dünyaların nüvə savaşı

nika verilməsini dayandırmağı tələb etdi. ABŞ bu tələbi rədd etdi və yanvarın sonunda Rusiyaya müqaviləyə əməl etməməkdə rəsmən ittiham etdi.

ABŞ rəsmilərinin Vladimir Putinin açıqlamasına ilkin reaksiyası mənfəi olsa da, təmkinli olub. Dövlət katibi Entoni Blinken Rusiya prezidentinin qərarını "son dərəcə məyus edici və məsuliyyətsiz" adlandıraraq "Biz Rusiyanın əslində nə etdiyini yaxından izləyəcəyik" deyən o, ABŞ-ın öz təhlükəsizliyini və müttəfiqlərinin müdafiəsini təmin etmək üçün lazım olan hər şeyi edəcəyini bildirdi.

Entoni Blinken xatırladı ki, prezident Co Bayden 2021-ci ilin yanvarında andiçmə mərasimindən dərhal sonra başa çatan START müddətini 2026-cı ilin fevralına qədər uzatmaq üçün Rusiya ilə danışıqlara başlayıb. Ağ Evin əvvəlki sahibi Donald Trampın dövründə Moskva və Vaşinqton bu məsələdə razılığa gələ bilmədilər, baxmayaraq ki, Rusiya tərəfi buna maksimum maraq göstərirdi.

Entoni Blinkenin sözlərinə görə, ABŞ "dünya səhnəsində"

sində və münasibətlərimizdə başqa nə baş verməsindən asılı olmayaraq, istənilən vaxt Rusiya ilə strateji silahların məhdudlaşdırılması ilə bağlı danışıqlara hazırdır". Dövlət Departamentinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Ned Prays öz növbəsində CNN telekanalına müsahibəsində aydınlıq gətirib ki, ABŞ Vladimir Putinin START ilə bağlı bəyanatından sonra öz nüvə qüvvələrinin hazırlığını artırmaq üçün heç bir səbəb görmür. Onun sözlərinə görə, ABŞ müqavilə ətrafında vəziyyəti müzakirə etmək üçün Rusiya ilə ayrıca görüş keçirməyə də hazırdır.

NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberg Rusiyaya "silahlara nəzarət arxitekturasını bütünlüklə ləğv etməkdə" ittiham edərək, Rusiya hakimiyyətini START müqaviləsinə əməl etməyə çağırıb. "Daha çox silah və daha az silah nəzarəti olan bir vəziyyət dünyanı daha təhlükəli bir yerə çevirir" deyərək xatırladı.

Müqavilələrin qızıl

standartı

START danışıqlarında Amerika nümayəndə heyətinin rəhbəri, keçmiş dövlət katibinin müavini, hazırda Stenford Universitetinin professoru Rouz Qottemüller mətbuata müsahibəsində Rusiya prezidentinin qərarından "çaşab" deyib. "Putin START-ın inkişafı ilə bağlı danışıqlar zamanı ona müəyyən şübhə ilə yanaşdı. Lakin sənəd qüvvəyə minən kimi prezident onu "müqavilələrin qızıl standartı" adlandıraraq, o xatırladı: "Bu, doğrudur, çünki bu, Rusiyaya ABŞ-ın strateji nüvə sahəsində gördüyü işləri 24/7 proqnozlaşdırmaq imkanı verir. Bu, həm də Rusiyaya ABŞ-ın davam edən nüvə modernləşdirilməsini proqnozlaşdırmaq imkanı verir, ABŞ-ın inşa edə biləcəyi yeni silah sistemlərinin sayını məhdudlaşdırır". Rose Göttemöllərin sözlərinə görə, müqavilənin dağılması həm Rusiya, həm də ABŞ üçün mənfəətli nəticələrə doludur.

Öz növbəsində Silahlara Nəzarət Assosiasiyasının (Vaşinqton) icraçı direktoru Deril Kimball Rusiyanın bu qərarının Nüvə Silahlarının Yayılması Müqaviləsi (NPT) üzrə öhdəliklərinə zidd olduğu fikrini bildirib. Onu imzalamaqla nüvə ölkələri silahlanma yarışını dayandırmağa və tərk silah üçün səy göstərməyə söz verdilər. "Bu, START-ın sonu olmasa da, Putinin açıqlaması onu daha da artırır ki, müddəti bitdikdən sonra, 1972-ci ildən bəri ilk dəfə olaraq, Amerika və Rusiya strateji nüvə silahlarının arsenalını məhdudlaşdıran heç bir razılaşma olmayacaq".

START-da iştirakın dayandırılması qərarı həm də Rusiya Federasiyasının milli təhlükəsizliyinin maraqlarına ziddir. Müqavilənin şərtləri tam yerinə yetirilməsə, Moskva ABŞ-ın strateji nüvə arsenalı haqqında daha az məlumata sahib olacaq və START-ı əvəz edəcək yeni saziş hazırlanmadan iki ölkənin strateji arsenalının məhdudlaşdırılması ilə bağlı heç bir razılaşma olmayacaq. Nəticədə tərəflərin hər biri iki-üç il ərzində yerləşdirdiyi strateji nüvə başlıqlarının sayını ikiqat artırabilir. Bu, heç bir yerə aparmayan, lakin nüvə təhlükəsini artıran silahlanma yarışını, heç bir tərəfin qalib gələ bilməyəcəyi yarış olacaq. Nüvə silahlarına nəzarəti olmayan dünya potensial fəlakətli nəticələrlə daha təhlükəli və qeyri-sabitdir.

Qeyd: Məqalədə bəzi açıqlama və fikirlər dünya mətbuatına istinadən verilib.

V.VƏLİYEV

Xocalı soyqırımı - erməni faşizminin əsl üzü!

Qazaxda Xocalı soyqırımı ilə bağlı tədbir keçirilib

Qazax rayon qeydiyyat şöbəsində Xocalı faciəsi ilə bağlı tədbir keçirilib. SİA-nın xəbərinə görə, tədbir şəhidlərimizin və Türkiyədə zəlzələ zamanı həyatını itirənlərin əziz xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başlayıb. Sonra Qazax Qeydiyyat şöbəsinin rəisi, kiçik ədliyyə müşaviri Məsumə Səmədova çıxış edərək bildirib ki, ermənilərin törətdiyi hücum zamanı 613 nəfər, o cümlədən 106 qadın, 63 uşaq və 70 qoca xüsusi qəddarlıqla öldürülüb, 487 nəfər, o cümlədən 76 uşaq ağır yaralanıb, 1275 nəfər girov götürülüb və vəhşicəsinə işgəncələrə məruz qalıb, 197 nəfərin taleyi hələ də məlum deyildir. Soyqırım nəticəsində 8 ailə tamamilə məhv edilib, 25 uşaq hər iki valideynini itirib.

Tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırılıb ki, o zaman Azərbaycanda hakimiyyətdə olan şəxslər Xocalı soyqırımının dünyaya tanıtılması və siyasi qiymət verilməsi üçün heç

bir tədbir görməyiblər. Ümum-milləti Lider Heydər Əliyev yəni-dən hakimiyyətə gəldikdən sonra bu qanlı faciəyə hüquqi-siyasi qiymət verildi. 1994-cü ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Azərbaycan parlamenti 26 fevralı Xocalı soyqırımı günü kimi elan edib.

Prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırımının bütün dünyada tanıtılması, Azərbaycan reallıqlarının dünyanın hər yerinə yayılması, beynəlxalq aləmin bu faciədən xəbərdar olması istiqamətində xüsusi işlər görməkdədir. 2008-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə başlanmış "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq kampaniyası bu istiqamətdə təbliğat işini daha da fəallaşdırıb.

Məsumə Səmədova ermənilərin azərbaycanlıları dəfələrlə öz doğma yurdlarından zorla köçürülməyə məruz qoyduğunu

bildirib, xalqımıza qarşı məqsədli etnik təmizləmə və deportasiya siyasəti həyata keçirdiyini, eyni zamanda bəşəriyyət tarixində qanlı izlər buraxan genosidlər törətdiyini, nəhayət, bütün bunlara Vətən Müharibəsində qazanılan şanlı zəfərlə son qoyulduğunu deyib.

“Rəsmi İrəvanın mövqeyindəki dəyişiklik istisna deyil ki, onun Bakıya sülh müqaviləsi mətni ilə bağlı göndərdiyi təkliflərdir. Burada üst-üstə düşən məqamlar var. Ən əsası isə, Ermənistan iqtidarının Qarabağın ərazi baxımından Azərbaycanla bağlılığı amilini etiraf etməsidir”. Bu fikirləri “Səs” qəzetinə açıqlamasında politoloq Elşən Manafov deyib.

Onun sözlərinə görə, Paşinyan probleminin üçün sələfləri tərəfindən ağır miras olduğu mahiyyətinə varmaqdadır: “Sadəcə, onun öz iqtidarı üçün az ağırlı kontekstdə həllinə çalışır. Qarabağın Ermənistan üçün Rusiya tərəfindən təsir

“Paşinyan Vardanyanın Xankəndidən uzaqlaşdırılmasında maraqlıdır”

vasitəsi olduğunun mahiyyətinə varan Paşinyan Vardanyanın Xankəndidən uzaqlaşdırılmasında maraqlıdır. Onun xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanın bu günlərdə Ankarada Çavuşoğlu ilə apardığı danışıqlarda Türkiyə tərəfini bu məsələnin həll olunmasına çağırması ehtimalı var. Ehtimal ki, bu, rəsmi Moskva ilə pərdəarxası danışıqlarda əldə edilmiş razılığın göstəricisidir. Maraqlıdır ki, bu məsələdə Ermənistanın Azərbaycanla maraqları üst-üstə düşür. Belə ki, Vardanyan Qarabağdan uzaqlaşdırılacağı halda rəsmi Bakı Qarabağla danışıqlara getməyə hazır olduğunu bəyan edib. Çox güman ki, bu, Avropa İttifaqı tərəfindən Azərbaycanla vəd edilmiş hansısa təkliflərin müqabilində bəyan edilib. Bu, Azərbaycanın mövqeyində bir yenilikdir. Hərçənd, Qarabağ ermənilərinin təhlükəsizliyi, təminatı ilə bağlı məsələlərin rəsmi Bakı əvvəlki tək onun yurisdiksiyasında qalacağını vəd edir. Ermənistan müqavilənin mətninə bu məsələnin əlavə edilməsinin əleyhinədir”.

E.Manafov Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı məsələyə toxunarkən bildirdi ki, burada

xış edir. Ehtimal ki, bu məsələdə Paşinyan Qərb və müəyyən mənada İrandan olan təzyiqlərdən ehtiyat edir. Çünki dəhlizin açılması bütün hallarda Rusiyanın xeyrinədir. Bu halda dəhliz ərazisindən keçən dəmiryol xətləri ilə Ermənistan iqtisadiyyatı Rusiya ilə daha sıx bağlanacaq. Üstəlik, Moskva razılaşmasının şərtlərinə görə, dəhlizə onsuz da Rusiya sərhəddiləri nəzarət etməlidir. Bu isə Qərbi və onun Ermənistandakı təmsilçisi Paşinyanı qane etmir. Üstəlik, İran dəhlizin onun Ermənistanla sərhədlərində dəyişiklik edə biləcəyi ilə bağlı mövqelərdən çıxış edərək Paşinyana “möhkəm durmağı” tövsiyə edir. Nəhayət, dəhlizlərlə bağlı beynəlxalq təcrübədə “acı xatirələr” də var. Danışiq dəhlizi kimi. Bütün hallarda, rəsmi Bakı əvvəl Qarabağ probleminin tam mənada həllinə çalışır. Ermənistan isə bölgə ətrafında geosiyasi reallıqların dəyişə biləcəyi ilə bağlı amillərə ümid etdiyindən, hələlik, rəsmi Bakı ilə münasibətləri sakitləşdirmə siyasətinin prinsipləri üzərində hərəkət etməyə çalışır”.

Gülyanə

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim

Axşamçağı idi, işdən evə gəldim. Qışda da ki, günlər qısa olduğundan günün günorta çağında qaranlıq düşür, bu, məlumdur. Gördüm ey uzaqdan bir qaraltı gəlir. Yaxınlaşdıqca baxdım ki, cavan bir oğlandı. Amma danışır, çığırır, kimisə danlayır, arada gülür. Ora boylanıdım, bura boylanıdım, gördüm, heç kim yoxdur ətrafda. Təsəvvür edin ki, axşamın qaranlığında küçədə belə bir hadisə ilə qarşılaşmaq nə deməkdir də. Necə qorxduğumu deyə bilmərəm, lakin evə qədər bəlkə otuz dəfə Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim, dedim. Evə çatan kimi də bəlkə on stəkan su içdim, lakin özümə gələ bilmədim.

O günü də metrodaydım. Qismətdən mən çatan kimi qatar getdi, qaldım platformada tək. Bir də

gördüm o tərəfdən bir qız gəlir. Öz-özünə danışır. Dedim, yox, mənəm nə isə bir problemim var. Hökmən həkimə müraciət etməliyəm. Yəqin psixologiyamda nasazlıq yaranmaqdadır. Qız dayanmadan durmadan söyür, ağlayır, dayanır, bir azdan bir də başlayır deyilməyə. Ağlayır, gözünün yaşını silir, bir də başlayır.

Dedim, yox, ya mənə qara baxsın, ya da axı bu, nə məsələdir ki, belə insanlar ancaq mənə qarşıma çıxır. Yenə başladım, Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim, deməyə. Çünki o vaxtlar nənəm deyirdi ki, axşam vaxtı, qaranlıqda gözünüze bir qaraltı dəyərsə, qulağınıza bir səs gələrsə, dayanmadan, Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim, deyin, keçib gedəcək.

Mən də nənəmin nəsihətinə əsasən hə Bismillahir-Rəhmanir-

Rəhim dedimsə, səs kəsilmədi ki, kəsilmədi. Qız yenə də ağlaya-ağlaya öz-özünə danışaraq mənə yaxınlaşırdı. Gəl, dəli olma görüm, necə dəli olursan.

Çox şükür, Allahın yanında yəqin ki, bir az hörmətin varmış. Az sonra bir neçə adam gəldi və bir az toxdadı...

Lap dəhşətli isə o gün oldu. Bu dəfə elə qorxdum, elə qorxdum, hiss etdim ki, dilim tutulur. Mən lif-tə daxil olanda gördüm ki, bir kimsə öz-özünə danışır. Yox, bu, nə asıb-kəsirdi, nə ağlayırdı, nə çığırbağır salmışdı, nə də xoş olmayan söz danışdı. Gözəl sözlər danışdı. Ancaq öz-özünə danışdı da...

Nə olsun gözəl sözlər danışdı ki? Bu gözəl sözlər də axı qorxunu aradan qaldıra bilmir. Məni qınamayın ki... Təsəvvür edin ki, lifte

iki nəfər qalxırınsız, sən sakitcə dayanmışsan, yanındakı öz-özünə danışır. Necə olarsınız, hansı hissləri keçirirsiniz? Əlbəttə ki, bu, çox qorxulu olar, deyilmi? Mənim üçün də qorxulu oldu və başladım yenə Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim söyləməyə. Deməli, kişi orada öz-özünə danışır, mən isə bu tərəfdə ürəyimdə dəfələrlə Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim deyir, liftin dayanmasından və bu qutudan çıxmağımdan böyük arzusunun olmadığı hissi ilə yaşayırdım.

Hə, beləcə, uzun müddət anlamaya bilmədim ki, ətrafdakı bəzi insanların başı xarab olub, yoxsa mənəm. Bu qorxularla, səksəkələrlə uzun müddət yaşamalı oldum. Çalışdım ki, insanların çox olduğu yerlərdə olum ki, bir də belə qorxunc hadisələrə qarşılaşmayım. Çünki rast-

laşdığım hər belə hadisədən sonra günlərlə özümə gələ bilmirdim.

Günlərin bir günü söz düşdü, evdə bu barədə danışmalı oldum. Qonağımız da vardı. Başıma gələn hadisələri bir-bir danışdım. Baxdım ki, qonaqlar da, qızım da necə deyərler, altdan-altdan gülməyə başladılar. Bu gülməmələr mənə daha pis təsir etdi. Düşündüm ki, mənə inanmırlar. Və bir anda ürəyimə gəldi ki, yox, deyəsən mənə başım heqiqətən də pozulur. Bunlar da hiss edib mənə gülürlər.

Bir az sonra gülüş səsləri evi doldurdu. Və qızım ucadan gülgülə dedi ki, ay ana, onlar öz-özlərinə danışmırlar ey, qulaqcıqla kimləsə danışirlər. Burada qorxulu və anlaşılmaz nə var ki?..

Vallah, mən də gülməyə başladım...

Matanət Məmmədova

“Azərbaycan Rusiyanın Cənubi Qafqazda əsas müttəfiqidir”

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə “Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə inteqrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Rusiyalı ekspert: Rusiya üçün çətin vaxtlarda Azərbaycanla münasibətlər sınaqdan çıxdı, Ermənistanla münasibətlər isə yox

Fevralın 22-də Rusiya və Azərbaycan liderləri tərəfindən Müttəfiqlik Əməkdaşlığı Bəyannaməsinin imzalanmasının ildönümü idi. Siyasi Araşdırmalar İnstitutunun direktoru Sergey Markov “Moskva-Baku” portalına verdiyi müsahibədə Moskvanın Bakı ilə müttəfiqlik münasibətlərini sabitləşdirici amil kimi görməsinin səbəbini şərh edib. Politoloqun fikirlərini oxucularımıza təqdim edirik.

nin müttəfiqliyi, sadəcə olaraq, regionda vəziyyəti sabitləşdirən amil kimi çıxış edir. Axı bu gün Rusiya və Gürcüstan daha çox münasibətləri normallaşdırmağa çalışır. Mən də bir sıra digər ek-

yayınmadı, qaçmadı. Bununla da Azərbaycan həqiqətən də suveren dövlət olduğunu və siyasətini öz milli maraqlarına əsaslanaraq həyata keçirdiyini, heç kimə əyilmədiyini göstərdi. Rusiyada Azərbaycanın bu mövqeyini çox yüksək qiymətləndirir, İlham Əliyevi də hörmətəlayiq lider və dost kimi qiymətləndirirlər.

Bu il ərzində Rusiya ilə Azərbaycan arasında çoxlu sayda yüksək səviyyəli təmaslar olub, həm də onlar çox sıx olub. Rusiyanın baş nazirinin və Dövlət Dumasının sədrinin Bakıya, Azərbaycan baş nazirinin, eləcə də Azərbaycan parlamentinin sədrinin Rusiyaya səfərləri olub. Birgə yüksək səviyyəli forumlar keçirilib. Rusiyada yüksək səviyyədə Azərbaycanı qardaş ölkə adlandırmağa başladılar ki, indiyə qədər belə bir hal olmamışdı. Rusiya Federasiya Şurasının sədri Valentina Matviyenko Azərbaycan Milli Məclisinin sədrini qəbul edərkən vurğula-

Azərbaycana həddən artıq təzyiç göstərməməsi üçün tərəflər hələ də bu məsələyə diqqətlə yanaşırlar. Təbii ki, hazırda Rusiya üçün prioritet vəzifə xüsusi hərbi əməliyyatdır. Lakin Bəyannamənin “nəticəməmliyinə” baxmayaraq, onlar bizim münasibətlərimizin güclü təzyiqlərə tab gətirməsini ən vacib məsələ hesab edirlər.

Bunun fonunda Rusiya və Azərbaycan münasibətləri ilə Rusiya və Ermənistan münasibətləri arasındakı ziddiyyət nə qədər irəli getsə, bir o qədər də görünür. Azərbaycanla münasibətlərin yaxşılaşdırılması tendensiyası və Ermənistanla münasibətlərin pisləşməsinə eyni dərəcədə davamlı tendensiya var.

Dediyim kimi, Rusiya üçün Zaqafqaziyanın bütün dövlətləri ilə müsbət münasibətlər vacibdir. Amma Qərb Ermənistandan alət kimi istifadə edir, onu Rusiyadan qoparmağa, Cənubi Qafqazda yeni qeyri-sabitlik ocağı, anti-Rusiya platforması yaratmağa çalışır.

Münxen Təhlükəsizlik Konfransı bir daha göstərdi ki, Paşinyanın təmsil olduğu Ermənistan rəhbərliyi getdikcə daha çox ölkəsinin Rusiyadan tamamilə şüurlu şəkildə uzaqlaşdırılmasını təmin etməyə çalışır, nəinki İrəvanın nəyisə bəyənmeməsinə görə yox. Moskvadan “incidi” və buna səbəb tapdı. Bu, İrəvanın şüurlu siyasətidir. Ermənistanın baş naziri Münxen konfransının ümumi düşmən platformasında birbaşa deyəndə ki, bizim KTMT ilə, o cümlədən Rusiya ilə münasibətlərdə problemlər var, bu, müttəfiqin yanaşması deyil. Rusiya hakimiyyəti bütün bu addımları, Ermənistan hakimiyyətinin siyasi bəyənətlərini həddindən artıq tənqid edir. Ona görə də Rusiya ilə Azərbaycan arasında bugünkü münasibətlərin təzadları adi gözlə görünür. Azərbaycanla münasibətlər sınaqdan çıxıb, Ermənistanla münasibətlər isə yox.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

-Şübhəsiz ki, Rusiya ilə Azərbaycan arasında Müttəfiqlərin Qarşılıqlı Fəaliyyəti haqqında Bəyannamənin imzalanması tarixi hadisədir. Və mən Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin tezi ilə razıyam ki, bu gün (və mən deyirdim ki, xüsusən indiki beynəlxalq şəraitdə) Bakı ilə Moskva arasında müttəfiqlik münasibətləri həm regional, həm də beynəlxalq müstəvidə sabitləşdirici amildir. Niyə? Bu tezis həm də Cənubi Qafqazda sabitliyin və təhlükəsizliyin Rusiya üçün vacib olduğuna işarə edir. Və bu gün Ermənistan tərəfinin getdikcə daha çox Rusiya əleyhinə bəyənətlər səsləndirdiyi bir vaxtda: həm Rusiya sülhməramlılarını tənqid etməklə, həm KTMT-ni tənqid etməklə, həm də Rusiya və Azərbaycanın Ermənistandan fərqli olaraq Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin tezliklə normallaşmasının tərəfdarı olduğu bir vaxtda, Moskva və Bakı-

spertlər kimi çoxdan qeyd etmişəm ki, Rusiyanın Cənubi Qafqazda əsas müttəfiqi məhz Azərbaycandır.

Məlum olduğu kimi, Vladimir Putinlə İlham Əliyev arasında Bəyannamənin imzalanması Ukrayna ətrafında baş verən hadisələrin başladığı dövrə təsadüf edib. Amma buna baxmayaraq, Azərbaycan Prezidenti jurnalistlərin Ukrayna ətrafında baş verənlərin qərarə təsir edə biləcəyi ilə bağlı sualına cavab verdi ki, heç bir mənfə təsir ola bilməz, çünki Bəyannamənin imzalanması çoxdan planlaşdırılıb və bu, irəliyə doğru atılmış addımdır. Rusiyada bu yanaşma təbii ki, yüksək qiymətləndirilib. İlham Əliyev bununla da siyasi iradə və gələcəyə baxış nümayiş etdirdi. Son bir ildə Bəyannamənin imzalanmasından sonra Azərbaycan anti-Rusiya qüvvələri tərəfindən güclü təzyiqlərlə üzleşib. Amma təslim olmadı,

layıb ki, iki prezident arasında münasibətlər yüksək etimad səviyyəsi ilə seçilir və çətin geosiyasi dövrü müzdə qarşılıqlı etimad çox dəyərlidir. Vladimir Putinlə İlham Əliyev arasında xüsusi etimad münasibətləri həmişə sabit olub və ikitərəfli münasibətlərin vektorunu müəyyən edib və müəyyənləşdirməkdə davam edir.

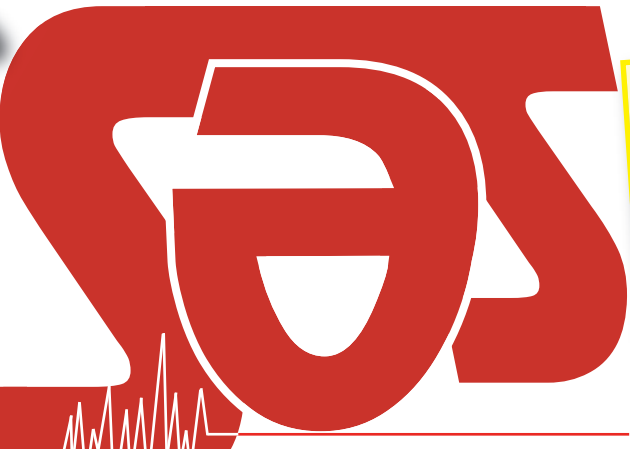
Bu gün Rusiya ilə Qərb arasında münaqişə fonunda bu, son dərəcə vacibdir. İndi Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbəri Bəyannamənin imzalanmasının ildönümünə təsadüf edən bir vaxtda Azərbaycana rəsmi səfər edəcək. Bu da vacibdir. Bu günlərdə biz rusiyalı nazirin Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini işğal etdiyini birbaşa necə bəyan etdiyinin şahidi olduq. Bu, Rusiyanın Azərbaycana Ermənistandan daha konstruktiv tərəfdaş kimi baxmasından xəbər verir.

Azərbaycan beynəlxalq platformalarda Rusiyaya dəstəyini davam

etdirir, yaxud həssas məsələlərdə neytral qalır. Rusiya Federasiyası və Azərbaycan yaranan iqtisadi və təhlükəsizlik çağırışlarına cavab olaraq ümumi yanaşmalar tapırlar. Azərbaycan eyni zamanda son illərdə inkişaf etdirilən və Qərbə bağlı olan nəqliyyat-logistika zəncirlərinin sıradan çıxdığı bir vaxtda Moskva üçün strateji əhəmiyyət kəsb edən “Şimal-Cənub” beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi layihəsinin həyata keçirilməsində fəal iştirak edir.

Azərbaycan bir növ qütbün bir hissəsi deyil, daha çox qəti surətdə suveren dövlətdir. Və bu, Rusiyanın gələcəyi və bu gün qurulan dünya nizamını dərk etmə vektoruna uyğundur.

Eyni zamanda, Rusiya ilə Azərbaycan arasında çox intensiv təmaslara baxmayaraq, son bir ildə Bəyannamənin konkret layihələrlə “doldurulduğunu” söyləmək olmaz. Göründüyü kimi, kənar oyunçuların

Azərbaycanda qanunsuz ov edən ərəb cərimə olundu

Dövlət Ekoloji Təhlükəsizlik Xidmətinin əməkdaşları tərəfindən keçirilən növbəti nəzarət tədbirləri zamanı Saatlı rayonu ərazisində qanunsuz ov edən əcnəbi vətəndaş saxlanılıb.

Xidmət rəsmisi Bəhruz Məhəmmədov SİA-ya bildirib ki, araşdırma zamanı qanunsuz ov edən şəxsin Küveyt vətəndaşı Khaled Hsssd Alrasheedi olduğu müəyyən edilib. "Faktla bağlı təqsirkar şəxs barəsində qanunamüvafiq tədbir görülüb".

“Xaricdə alınan diplomların tanınması ilə bağlı problemlər zaman-zaman gündəmə gətirilib, bir çox hallarda məhkəmə müstəvisinin predmetinə çevrilib. Ayrı-ayrı illərdə müraciətlərdən müəyyən qismi barədə tanınma məqsədilə təqdim olunmuş diplomlar haqqında mənfəi qərar qəbul edilib ki, bu da müəyyən haqlı və haqsız narazılıqlarla müşayiət olunub”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında təhsil eksperti Nadir İsrailov deyib.

Onun sözlərinə görə, son zamanlar xarici diplomların tanınması proseduru Təhsil Nazirliyi yanında Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyi (TKTA) tərəfindən həyata keçirilir: "Agentlik isə diplomların tanınmasından imtinanın əsas səbəbi kimi şəxsin təhsil müddətində təhsil alınan ölkənin ərazisində kifayət qədər olmaması; tədris dili üzrə bilik səviyyəsinin aşağı olması; təhsil alınan universitetin akkreditasiyasız olması və s. ilə əsaslandırır. Belə ki, Nazirlər Kabinetinin 13.05.2003-cü il tarixli 64 sayılı qərarı ilə təsdiq edilmiş "Xarici dövlətlərin ali təhsil sahəsində ixtisaslarının tanınması və ekvivalentliyinin müəyyən edilməsi (nostrifikasiyası) Qaydaları"nın 3.2-ci bəndinə əsasən tanınma zamanı əsas şərt xarici dövlətdə alınmış təhsilin Azərbaycan Respublikasında qüvvədə olan təhsil standartlarına uyğun olmasıdır. Təbii ki, şəhadətnamə verilməsindən imtina olunması səbəbləri müraciət edəni qane etməzsə, o, müvafiq qaydada məhkəməyə şikayət edə bilər. Buna görə də xaricdə oxumağa gələn şəxs, ilk növbədə "o ölkənin

DIQQƏT: Xaricdə alınan diplomlar yalnız bu halda tanınacaq!

diplomu Azərbaycanda tanınacaq mı?" sualına cavab tapmalıdır. Nüfuz xətrinə, "təki xaricdə oxuyum" deyənlər çox vaxt nəticəni düşünməzlər".

Nadir İsrailov sözlərinə belə davam edib: "Xaricdə təhsil seçimi edərkən ölçü-biçmək lazımdır ki, qayıdanda diplomların tanınmaması problemi ilə üzleşməyəsən. Bir çox mə-

Təhsil eksperti açıqladı

zunlar müəyyən vasitəçi şirkətlərin vədlərinə aldanaraq nüfuz xətrinə xarici ölkələrə üz tuturlar. Baxmayaraq ki, Təhsil Nazirliyi xaricdə təhsil sahəsində "heç bir şirkətlə əməkdaşlıq etmədiyini" və bu şirkətlərin fəaliyyətinə görə "heç bir məsuliyyət daşmadığını" dəfələrlə bəyan edib. Bununla belə, istər Azərbaycan universitetlərinin diplomlarının xaricdə, istərsə də xarici universitet diplomlarının ölkəmizdə tanınması sahəsində müəyyən irəliləyişlər olmasına baxmayaraq, hələ də diplomların tanınmaması təhsillə bağlı başlıca problemlərdən biri ola-

raq qalmaqda davam edirdi.

Hazırda dünya ölkələrinin praktikası nəzərə alınır. Xarici dövlətlərin səlahiyyətli orqanları tərəfindən verilən və verildiyi ölkədə ali təhsil pilləsinə qəbul olunmaq və ya ali təhsilin növbəti səviyyələri üzrə təhsilini davam etdirmək və ixtisasına uyğun əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq hüququ verən, həmçinin şəxsin müvafiq standartlara uyğun bilik, bacarıq, səriştə və təcrübəyə malik olduğunu təsdiq edən təhsil haqqında sənədlərin Azərbaycan Respublikasının ərazisində qüvvədə olmasının təsdiqinə dair tələblər müəyyənənə. Bu tələblər Nazirlər Kabinetinin təsdiqlədiyi "Xarici dövlətlərin ali

təhsilə aid kvalifikasiyalarının tanınması qayda"sında əksini tapıb. Yeni tələblərə əsasən bir çox baryerlər aradan qaldırılıb. Yerləşdiyi ölkədən asılı olmayaraq, burada universitetin lisenziyasının olması, hüquqi statusa malik olması və normal şəraitdə fəaliyyət göstərməsi önəmlidir.

Hesab edirəm ki, diplomların tanınması məqsədilə həyata keçirilən ekspertiza çərçivəsində tət-

biq olunan yanaşmaya edilən yeni dəyişikliklər çeviklik və mobilliyin təmin edilməsi, uzun illərdən bəri bu sahədə yaranan boşluqların aradan qaldırılmasında müəyyən irəliləyişə səbəb olmaqla yanaşı, həm də məzuna "gedəcəyim ölkənin diplomu bizim ölkəmizdə tanınacaq mı?" sualına cavab tapmaqda ona yardımçı olacaqdır".

Ayşən Vəli

“Dünyaya gələn uşağın cinsiyyətindən asılı olaraq onların ailə daxilində psixologiyaları və inkişaf dinamikası da özünəməxsus olur. İlk övlad və ondan sonrakı övladın psixologiyası valideynlərin ötürdüyü tərbiyə ilə əlaqədardır. Valideyn hansı tərbiyə metodundan istifadə edirsə, uşaq həm pedaqoji, həm də psixoloji baxımdan o aspektdə də böyüyür. Nəzərə alsaq ki, uşaq həm bioloji, həm psixoloji, həm də sosial varlıq olduğu üçün bir uşağın böyüməsində və inkişafında genetik faktorlar da rol oynayır”.

Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında psixoloq Güler Məmmədova bildirib. Onun sözlərinə görə, ailədə doğulan ilk uşaq, ikinci uşağa olan münasibətdə müəyyən dəyişikliklər olur: "Bu uşaqların da inkişafı

Eyni ailədə böyüyən uşaqlar arasında tərbiyə fərqi nədən irəli gəlir?

fı özünəməxsus şəkildə olur. Eyni zamanda fərd olaraq ikinci uşaq özü də birinci uşağdan nələrsə öyrənir və ya onda sevmədiyi hərəkətləri təkrarlamır.

Bütün bunları nəzərə alaraq eyni ailədə

böyüyən uşaqlar arasında fərqlənən xarakter, tərbiyə və psixoloji faktlara təəccüblənməməliyik".

Səbinə Hüseynli

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3600